

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

DILEME POENOSTAVLJENE PRISILNE PORAVNAVE

Ljubljana, julij 2016

BRANKA NIŠANDŽIĆ

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisana Branka Nišandžić, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, izjavljam, da sem avtorica predloženega dela z naslovom Dileme poenostavljene prisilne poravnave, pripravljenega v sodelovanju s svetovalcem doc. dr. Jakom Cepcem.

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 INSOLVENČNO PRAVO	2
1.1 Insolventnost	3
1.2 Insolvenčni postopki.....	3
1.3 Spremembe ureditve ZFPPIPP	4
2 PRISILNA PORAVNAVA.....	6
3 POENOSTAVLJENA PRISILNA PORAVNAVA.....	9
4 EMPIRIČNA ANALIZA POENOSTAVLJENE PRISILNE PORAVNAVE	15
4.1 Analiza števila začetih poenostavljenih prisilnih poravnav	15
4.2 Analiza uspešnosti postopka	17
4.3 Analiza postopka po vrsti dolžnika in po času trajanja postopka.....	18
4.4 Analiza poplačila terjatev	19
4.5 Analiza poenostavljenih postopkov, ki so se končali s stečajem	20
5 DILEME POENOSTAVLJENE PRISILNE PORAVNAVE	23
5.1 Prepozno prijavljene poenostavljene prisilne poravnave	23
5.2 Problem seznama upniških terjatev	27
5.3 Nespoštovanje načela absolutne prednosti	29
5.4 Pomanjkanje zunanjega nadzora	34
5.4.1 Primer iz prakse	35
5.5 Ureditev razmerja med poenostavljeno prisilno poravnavo in stečajem.....	37
5.5.1 Primer iz prakse	40
SKLEP	40
LITERATURA IN VIRI	44

KAZALO TABEL

Tabela 1: Povprečno trajanje poenostavljenih prisilnih poravnav	19
Tabela 2: Povprečni delež poplačila navadnih terjatev in povprečni odlog plačila po posameznih letih	19
Tabela 3: Število in odstotek družb z negativnim kapitalom ob koncu zadnjega ali predzadnjega leta pred prijavo postopka poenostavljene prisilne poravnave	25
Tabela 4: Odstotek proučevanih družb z negativnim indeksom kapital/sredstva po letih in povprečni indeks kapital/sredstva pri proučevanih družbah po letih.....	26

KAZALO SLIK

Slika 1: Shematski prikaz poenostavljene prisilne poravnave.....	14
Slika 2: Število in odstotek začetih poenostavljenih prisilnih poravnav po letih in sodiščih.....	16

Slika 3: Odstotek uspešnih in neuspešnih postopkov od vseh zaključenih postopkov v obravnavanem obdobju ter število le-teh po posameznem letu	18
Slika 4: Podatki o številu in deležu majhnih in mikro družb, nad katerimi je bil uspešno izveden postopek poenostavljene prisilne poravnave v letih 2014 in 2015	18
Slika 5: Število in odstotek potrjenih poenostavljenih prisilnih poravnav, ki so se nadaljevale v stečaj do 30. 4. 2016, ter število in odstotek vseh začelih poenostavljenih prisilnih poravnav, ki so končale v stečaju do 30. 4. 2016	20
Slika 6: Število in odstotek uspešnih ter neuspešnih postopkov, ki so se do 30. 4. 2016 nadaljevali v stečaj, ter odstotek stečajev pri pozitivno izglasovanih in neuspešno zaključenih poenostavljenih prisilnih poravnava	21

UVOD

Podjetja in družbe se v zadnjih letih srečujejo z zelo nepredvidljivim ekonomskim okoljem. Mnoga med njimi se soočajo z resnimi likvidnostnimi težavami, ki se kažejo v obliki slabe plačilne discipline. V kolikor podjetja ne morejo poravnati svojih obveznosti v daljšem časovnem obdobju, postanejo insolventna. To je le eden izmed številnih razlogov, ki lahko podjetja pahnejo v insolventnost. Stanje insolventnosti lahko rešujemo na več načinov. Najbolj znani so postopki, nadzorovani s strani sodišč oziroma insolvenčni postopki. Tako poznamo prisilno poravnavo, poenostavljeno prisilno poravnavo, preventivno prestrukturiranje ter stečaj. Prvi trije postopki se uporabljajo v primeru, ko podjetja oziroma dolžniki v sodelovanju z upniki želijo izvesti učinkovito finančno reorganizacijo, ki bi odpravila insolventnost in omogočila preživetje podjetja oziroma dolžnika.

Pravni vidik insolvenčnih postopkov v Sloveniji je neposredno urejen v Zakonu o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Ur.l. RS, št. 126/2007 s spremembami, v nadaljevanju ZFPPIPP). Zakon je bil sprejet konec leta 2007, veljati pa je začel 15. januarja 2008. Do zdaj je bil navedeni zakon že večkrat noveliran in spremenjen, zadnja novela ZFPPIPP-G je bila sprejeta v aprilu 2016 (Ur.l. RS, št. 27/2016, v nadaljevanju ZFPPIPP-G). ZFPPIPP je v celoti nadomestil Zakon o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji (Ur.l. RS, št. 67/93 s spremembami, v nadaljevanju ZPPSL) ter Zakon o finančnem poslovanju podjetij (Ur.l. RS, št. 54/99, v nadaljevanju ZFPPOd), ki sta do pojava ZFPPIPP veljala za osnovno zakonsko podlago insolvenčnih postopkov.

Novela ZFPPIPP-E (Ur.l. RS, št. 47/13, v nadaljevanju ZFPPIPP-E) je uvedla poenostavljeno različico postopka prisilne poravnave oziroma poenostavljeno prisilno poravnavo. Slednja je zanimiva za raziskovanje že zaradi priljubljenosti njene uporabe med podjetji v zadnjih letih. Gre za poenostavljeno obliko prisilne poravnave, ki je časovno in stroškovno prilagojena mikro družbam in samostojnim podjetnikom. Da bi najmanjšim in hkrati najštevilčnejšim poslovnim subjektom omogočili učinkovitejše in preprostejše finančno prestrukturiranje, so nekatere zahteve, ki v navadni prisilni poravnavi varujejo interese upnikov, v postopku poenostavljene prisilne poravnave zmanjšane.

Namen diplomske naloge je predstaviti kritični pogled na postopek poenostavljene prisilne poravnave. Namreč s tem, ko je zakonodaja postopek prisilne poravnave poenostavila, so se odprle številne dileme, ki kažejo na pomanjkljivost samega postopka. Cilj naloge je prikazati in predstaviti dileme postopka poenostavljene prisilne poravnave, ob tem pa opozoriti na nevarnosti, ki jih slednje prinašajo tako za upnike kot tudi za dolžnike. Prav tako je cilj naloge opozoriti na to, da je v postopku poenostavljene prisilne poravnave kar nekaj pravnih praznin, ki jih je treba primerno zapolniti, v kolikor želimo, da postopek poenostavljene prisilne poravnave omogoča učinkovito, hitro in enostavno reševanje insolventnosti dolžnika.

Diplomska naloga je sestavljena iz petih poglavij. V prvem poglavju navajam zakonsko podlago insolvenčnih postopkov, predstavim kratek pregled sprememb ZFPPIPP in izpostavim cilje ter osnovna načela ZFPPIPP. V drugem poglavju predstavim postopek navadne prisilne poravnave, ki pomeni osnovo za dobro razumevanje postopka poenostavljene prisilne poravnave. Slednji postopek bolj podrobno predstavim v tretjem poglavju, ki zajema predstavitev osnovnega namena poenostavljene prisilne poravnave ter vzporednice in razlike med prisilno poravnavo in poenostavljeno prisilno poravnavo. V četrtem poglavju se nahaja empirična analiza postopka poenostavljene prisilne poravnave. Peto oziroma zadnje poglavje pa zajema podrobno predstavitev glavnih dilem postopka poenostavljene prisilne poravnave, in sicer: prepozna prijava postopka poenostavljene prisilne poravnave, problem seznama upniških terjatev, neupoštevanje načela absolutnih prednosti, pomanjkanje nadzora v postopku poenostavljene prisilne poravnave in dileme glede urejenosti razmerja med postopkom poenostavljene prisilne poravnave in stečajem.

1 INSOLVENČNO PRAVO

Insolvenčno pravo je posebna panoga gospodarskega prava. Vsebuje pravna pravila, ki urejajo potek insolvenčnih postopkov. Skupna lastnost vseh insolvenčnih postopkov je, da dolžnikova sredstva ne zadostujejo za poplačilo vseh upnikov. Torej je potrebno razmerje med udeleženci insolvenčnega postopka zakonsko urediti, da bi se izognili individualnim izvršbam zoper dolžnikovo premoženje. Insolvenčno pravo prav tako ureja način prodaje oziroma unovčitve dolžnikovega premoženja ter mehanizme za razdelitev dolžnikovega premoženja med upnike. Pravila insolvenčnega prava določajo: kateri upniki, v kakšnem vrstnem redu in v kakšnem obsegu bodo poplačani (Cepec, 2016a).

Insolvenčno pravo z različnimi procesi in ukrepi poizkuša oživeti podjetniške potenciale insolventnih dolžnikov. To ni le v interesu slednjih, ampak tudi upnikov, ki si preko reorganizacije dolžnika želijo zagotoviti boljše poplačilo svojih terjatev in upajo na nadaljnje sodelovanje z dolžnikom.

Dubrovski (2011) opredeljuje insolvenčno pravo kot pravno disciplino, ki ureja insolvenčne sodne postopke. Ob tem razlikuje med stečajnim pravom in insolvenčnim pravom. Insolvenčno pravo se ukvarja s »predstečajno« problematiko, katere namen je preprečiti prenehanje dolžnika, preprečiti razprodajo premoženja, razbremeniti dolžnike njihovih dolgov in zagotoviti dolžnikom nov začetek. Namen stečajnega prava pa je v oblikovanju pravno določenih postopkov in metod, s katerimi naj bi se v procesu unovčevanja in razdelitve stečajne mase zagotovilo čim večje poplačilo upnikov. Kot navaja avtor, je za insolvenčni postopek značilen dualizem pravnih norm. Na eni strani je mogoče uporabljati pravila stečaja, ki vodijo v prenehanje oziroma prepoved poslovanja dolžnika, na drugi strani pa so v uporabi pravila poravnalnih postopkov, katerih osnova je nadaljevanje dejavnosti dolžnika z dogovorjenim reprogramom obveznosti. Reorganizacijski postopki imajo prednost pred likvidacijskim postopkom.

1.1 Insolventnost

Insolvenčne postopke lahko prijavljajo dolžniki, ki so insolventni. Osnovna opredelitev insolventnosti se navezuje na položaj dolžnika, ki v daljšem obdobju ni sposoben poravnati vseh svojih obveznosti, ki so zapadle v tem obdobju. V tem primeru govorimo o trajnejši nelikvidnosti. Dolžnik je insolventen tudi takrat, ko postane dolgoročno plačilno nesposoben (Ivanjko, 2007).

ZFPPIPP v 14. členu s pomočjo izpodbojnih domnev razčlenjuje, kdaj se šteje, da je oseba dolgoročno plačilno nesposobna, in sicer v primeru, da:

- je pravna oseba, podjetnik ali zasebnik in za več kot dva meseca zamuja s plačilom obveznosti, ki predstavljajo več kot 20 odstotkov vseh njegovih obveznosti, izkazanih v zadnjem letnem poročilu;
- je blokiran neprekinjeno več kot 60 dni;
- nima odprtega najmanj enega poslovnega računa v Republiki Sloveniji;
- je vrednost njegovega premoženja manjša od vsote njegovih obveznosti (prezadolženost);
- je kapitalska družba in je izguba tekočega leta skupaj s prenesenimi izgubami dosegla polovico osnovnega kapitala in te izgube ni mogoče pokriti v breme prenesenega dobička ali rezerv;
- za več kot dva meseca zamuja s plačilom plač delavcem do višine minimalne plače oziroma zamuja s plačilom davkov in prispevkov na plače.

Če poslovodstvo dolžnika ravna s profesionalno skrbnostjo, bo stanje insolventnosti prepoznalo takoj in novemu stanju prilagodilo svoje odločitve. Tako se ne smejo opravljati dejanja, ki bi katerega izmed upnikov postavila v prednostni položaj pred ostalimi upniki, za katere velja, da so v razmerju do dolžnika v enakovrednem položaju. Vodstvo insolventnega dolžnika mora predlagati ukrepe finančnega prestrukturiranja, katerih cilj je ponovna plačilna sposobnost dolžnika.

Dolžnost uprave v primeru nastopa nelikvidnosti je, da analizira vzroke za nastanek nelikvidnosti, določi ustrezne ukrepe za ponovno zagotovitev likvidnosti in začne z izvajanjem teh ukrepov. Če se poleg nelikvidnosti pojavi tudi kapitalska neustreznost, mora podjetje hkrati z ukrepi za zagotovitev likvidnosti izvajati tudi ukrepe za zagotovitev kapitalske ustreznosti (Gale Robežnik & Kuhar Puc, 2005).

1.2 Insolvenčni postopki

Slovenska ureditev pozna dva osnovna insolvenčna postopka, in sicer prisilno poravnavo ter stečaj. Z novelama ZFPPIPP-E in ZFPPIPP-F (Ur.l. RS, št. 100/13, v nadaljevanju ZFPPIPP-

F) se je izbor postopkov nekoliko razširil, in tako so se uveljavili še postopek poenostavljene prisilne poravnave, postopek preventivnega prestrukturiranja in posebna pravila za prisilno poravnavo nad srednjo in veliko družbo.

V 5. členu ZFPPIPP so opredeljeni postopki zaradi insolventnosti, in sicer:

- postopek prisilne poravnave;
- postopek poenostavljene prisilne poravnave;
- stečajni postopki (stečajni postopek nad pravno osebo, postopek osebnega stečaja in postopek stečaja zapuščine).

V 5. členu ni omenjen postopek preventivnega prestrukturiranja, saj se ta vodi nad dolžnikom, ki še ni insolventen, vendar obstaja verjetnost, da bo v obdobju enega leta postal insolventen (44.c člen ZFPPIPP).

1.3 Spremembe ureditve ZFPPIPP

Dve leti po sprejetju ZFPPIPP so bile objavljene prve spremembe ureditve, in sicer z novelo ZFPPIPP-A (Ur.l. RS, št. 40/09, v nadaljevanju ZFPPIPP-A). Spremembe so bile potrebne zaradi uskladitve zakona s stališči Ustavnega sodišča Republike Slovenije in s stališči informacijske pooblaščenke glede varovanja osebnih podatkov. V istem letu je bila objavljena novela ZFPPIPP-B (Ur.l. RS, št. 59/09, v nadaljevanju ZFPPIPP-B), ki je prinesla novosti glede zavarovanja pravic zaposlenih pri insolvenčnih dolžnikih. V 14. členu ZFPPIPP je bil dodan četrti odstavek, s katerim je bila določena neizpodbojna domneva trajnejše nelikvidnosti, če dolžnik za več kot tri mesece zamuja s plačilom minimalne plače in s tem povezanih davkov in prispevkov (Plavšak, 2011).

Novela ZFPPIPP-C (Ur.l. RS, št. 52/10, v nadaljevanju ZFPPIPP-C), ki je začela veljati leta 2010, se je oblikovala na podlagi pobud in stališč delovne skupine, ki jo je minister za pravosodje konec leta 2009 imenoval z namenom, da preveri, kako novi zakon deluje v praksi oziroma da se na podlagi predlogov skupine odpravijo težave, ki nastajajo v praksi, pri izvajanju zakona. S ciljem, da se zagotovi učinkovitejše vodenje postopkov zaradi insolventnosti, je bila ureditev v ZFPPIPP spremenjena z novelo C na naslednji način (Cepec, 2016a):

- določena je bila enotna stvarna pristojnost okrožnih sodišč za vse postopke zaradi insolventnosti, prav tako je bila določena enotna krajevna pristojnost Višjega sodišča v Ljubljani za vse pritožbene insolvenčne postopke;
- zaradi pospešitve in racionalizacije postopka je bila določena obveznost elektronskega vlaganja pisanj, ki jih vlagajo odvetniki;
- spremenjena oziroma dopolnjena so bila pravila glede pravnih okvirov delovanja

- upraviteljev, njihove organiziranosti, odgovornosti in pravila o nagradah;
- spremenjena je bila ureditev vpliva insolvenčnih postopkov na ločitvene pravice, pridobljene v izvršbi;
 - spremenjena oziroma dopolnjena so bila pravila glede spremembe osnovnega kapitala v prisilni poravnavi, ki ob izpolnjevanju določenih pogojev upnikom omogoča dokapitalizacijo družbe z denarnimi vložki;
 - določena so bila pravila, ki poštenemu podjetniku ali zasebniku, nad katerim je bil začet postopek osebnega stečaja, omogočajo nov zagon poslovanja ob ustreznem nadzoru upravitelja in sodišča.

Novela ZFPPIPP-D (Ur.l. RS, št. 26/11, v nadaljevanju ZFPPIPP-D) je bila sprejeta v letu 2011. Z novelo so bile uvedene spremembe v postopku prisilne poravnave, saj je bil 143. členu ZFPPIPP dodan nov odstavek, po katerem mora dolžnik s predlogom prisilne poravnave ponuditi upnikom najmanj 50-odstotno poplačilo v obdobju, ki ne sme biti daljše od štirih let.

Z namenom doseganja učinkovitejšega finančnega prestrukturiranja je vlada v aprilu 2013 sprejela predlog novele ZFPPIPP-E. Novela je začela veljati 15. junija 2013. Z novelo E se je uveljavil postopek poenostavljene prisilne poravnave za mikro družbe in samostojne podjetnike. V veljavo so stopile tudi dodatne možnosti za upnike in upniški odbor v postopku prisilne poravnave. Sprejetje novele E je vlada predlagala že v letu 2012, vendar je bil predlog zavrnjen. Temeljni razlog za predlaganje novele E je bila odprava spremembe iz novele D. Predlagatelju se je zdela zahteva glede praga poplačila upnikov najmanj v 50-odstotnem deležu v največ štirih letih nerealna za čas globalne finančne krize (Plavšak, 2013a).

V novembru 2013, zelo kmalu po sprejetju novele E, je bila sprejeta novela ZFPPIPP-F. Z njo se je uvedel nov postopek preventivnega prestrukturiranja, ki se vodi z namenom, da se dolžniku, za katerega je verjetno, da bo v obdobju enega leta postal insolventen, omogoči, da na podlagi sporazuma o finančnem prestrukturiranju izvede ustrezne ukrepe. Odpravljene so bile omejitve najnižjega dovoljenega poplačila in najdaljših rokov za poplačilo terjatev. V veljavo so stopila posebna pravila za prisilno poravnavo nad srednjo in veliko družbo, ki zajemajo nekatere nove možnosti, kot so možnost upniškega odbora, da spremeni načrt finančnega prestrukturiranja, in možnosti upnikov, da lahko predlagajo prisilno poravnavo, ter druge dodatne ukrepe finančnega prestrukturiranja. Novela F zajema tudi dopolnjena pravila za dosledno uveljavitev načela absolutne prednosti ter novost, da lahko postopek poenostavljene prisilne poravnave uporabljajo tudi majhne družbe (Ilić, 2014).

V aprilu 2016, po več kot dveletnem premoru, se je slovenski insolvenčni zakon razširil še za novelo ZFPPIPP-G. Novela ZFPPIPP-G se osredotoča predvsem na izboljšave instituta osebnega stečaja ter na širitev postopka preventivnega prestrukturiranja tudi na segment majhnih družb. Za majhne družbe prav tako velja uporaba posebnih pravil v postopku

prisilne poravnave, ki so se do zdaj uporabljala samo za velike in srednje družbe. Na področju prestrukturiranja se tako tudi majhnim družbam omogočajo dodatni postopki in ukrepi za prestrukturiranje, obenem pa je zaradi učinkovitejšega varstva pravic upnikov omejen postopek poenostavljene prisilne poravnave samo na mikro družbe (Toplak, 2015). Slednja ureditev je tako najpomembnejša sprememba v postopku poenostavljene prisilne poravnave, ki jo prinaša zadnja novela ZFPPIPP-G.

2 PRISILNA PORAVNAVA

V kolikor želimo pravilno razumeti postopek poenostavljene prisilne poravnave, ki je osrednja tema diplomske naloge, moramo dobro poznati postopek »klasične« prisilne poravnave. Prisilna poravnava je postopek, s katerim se dolžnik z upniki dogovori za drugačno ročnost in višino poravnave zapadlih in nezapadlih obveznosti. Pravnoformalni pogoji za začetek postopka prisilne poravnave so enaki kot pri stečaju: insolventnost, prezadolženost in kapitalska neustreznost. Postopek prisilne poravnave se za razliko od stečajnega postopka začne na predlog dolžnika (Dubrovski, 2000). Dolžnik se za prisilno poravnavo odloči, ker verjame, da se bo s finančno reorganizacijo rešil problema insolventnosti in uspešno nadaljeval s poslovanjem. Upniki, ki podprejo predlog prisilne poravnave, verjamejo, da bodo na ta način poplačani v večji meri kot v primeru stečaja dolžnika.

Postopek prisilne poravnave se lahko v skladu s 135. členom ZFPPIPP izvede nad gospodarskimi družbami ali zadrugami, nad podjetnikom posameznikom ali nad pravno osebo, ki je organizirana v drugi pravnoorganizacijski obliki.

Predlogu za začetek postopka prisilne poravnave je treba predložiti (1) poročilo o finančnem položaju in poslovanju dolžnika, (2) revizijsko mnenje brez pridržkov, (3) načrt finančnega prestrukturiranja, (4) poročilo pooblaščenega ocenjevalca vrednosti z vsebovanim pritrdilnim mnenjem in (5) dokazilo o poplačilu začetnega predujma. Velja namreč, da predlog za začetek postopka prisilne poravnave vsebuje tudi podrejeni zahtevek, da sodišče začne stečajni postopek, če bo predlog za začetek postopka prisilne poravnave zavrglo ali zavrnilo (141. člen ZFPPIPP).

Priložiti je treba tudi seznam navadnih terjatev do dolžnika, seznam podrejenih terjatev, v kolikor te obstajajo, seznam dolžnikovih ločitvenih upnikov skupaj z ocenjeno vrednostjo premoženja, ki je predmet ločitvene pravice. Dolžnik mora prav tako pridobiti in predložiti likvidacijsko vrednost sredstev, ki je pomembna ob predpostavki prisilne prodaje sredstev v stečajnem postopku (142. člen ZFPPIPP).

Sodišče zavrne sklep o začetku postopka poenostavljene prisilne poravnave, v kolikor je bil predlog za prisilno poravnavo vložen pred potekom (140. člen ZFPPIPP):

- treh let od dneva, ko je dolžnik izpolnil vse obveznosti iz prejšnje potrjene prisilne poravnave;
- dveh let po izdaji sklepa, s katerim je sodišče ustavilo prejšnji postopek prisilne poravnave zaradi umika predloga;
- dveh let po izdaji sklepa, s katerim je sodišče ustavilo prejšnji postopek prisilne poravnave in zavrnilo dolžnikov predlog za prisilno poravnavo, ker je presodilo, da dolžnik ni insolventen.

Še pred postopkom prisilne poravnave mora dolžnik pripraviti načrt finančnega prestrukturiranja (v nadaljevanju NFP). Slednji mora vsebovati dokazila o insolventnosti dolžnika, predlog prisilne poravnave, oceno dela in rokov poplačila, če bi bil nad dolžnikom začel stečajni postopek, opis drugih ukrepov finančnega prestrukturiranja in pojasnila, da bo dolžnik sposoben izpolniti vse svoje obveznosti. V kolikor je treba za uspešno finančno prestrukturiranje prestrukturirati tudi zavarovane terjatve, je treba to v NFP-ju tudi ustrezno opisati, predstaviti način njihovega prestrukturiranja in predložiti soglasje imetnikov zavarovanih terjatev o privolitvi v prestrukturiranje (145. člen ZFPPIPP). Poročilo pooblaščenega ocenjevalca vrednosti podjetja je lahko pritrdilno ali odklonilno, presoja pa o osnovnih namenih postopka prisilne poravnave, ki so opredeljeni v 136. in 137. členu ZFPPIPP.

Vsebina predloga prisilne poravnave se pojavlja v dveh oblikah: predlog prisilne poravnave z zmanjšanjem in odložitvijo zapadlosti terjatev in alternativni predlog prisilne poravnave s pretvorbo terjatev v deleže. Kot je razloženo v 143. členu ZFPPIPP-F pri običajnem predlogu prisilne poravnave, dolžnik ponudi upnikom, da pristanejo na zmanjšanje svojih navadnih terjatev oziroma odložitvev rokov za njihovo poplačilo. Za vse upnike morajo veljati enaki deleži poplačila, enaki roki in obresti po enakih obrestnih merah.

V 144. členu ZFPPIPP zakon nalaga dolžniku, ki je organiziran kot kapitalska družba, da ponudi upnikom, da izbirajo med osnovnim predlogom (zmanjšanje in odložitvev zapadlosti navadnih terjatev) ali pa terjatve prenesejo na dolžnika kot stvarni vložek na podlagi povečanega osnovnega kapitala dolžnika, kar lahko ponudi tudi imetnikom zavarovanih ali podrejenih terjatev. Dolžnik sam odloča, katero obliko prisilne poravnave bo ponudil. Nujno pa je, da dolžnik ponudi alternativni predlog prisilne poravnave, če (1) v računovodskih izkazih izkazuje preneseno čisto izgubo oziroma čisto izgubo poslovnega obdobja in če morebitni preneseni čisti dobiček oziroma čisti dobiček poslovnega obdobja in razpoložljive rezerve ne zadoščajo za pokritje celotne nepokrite izgube ter če (2) je vrednost sredstev iz računovodskih izkazov večja od likvidacijske vrednosti sredstev.

Kot je zapisano v pododdelku 4.4.4. ZFPPIPP, alternativni predlog prisilne poravnave narekuje spremembo osnovnega kapitala zaradi izvedbe finančnega prestrukturiranja, in sicer:

- povečanje osnovnega kapitala z novimi stvarnimi vložki, katerih predmet so terjatve upnikov do insolventnega dolžnika;
- povečanje osnovnega kapitala z novimi stvarnimi vložki, katerih predmet so terjatve upnikov do insolventnega dolžnika, in poenostavljeno zmanjšanje osnovnega kapitala, če ga je treba izvesti skupaj s povečanjem, ali
- povečanje osnovnega kapitala z novimi denarnimi vložki, če je ta ukrep v NFP predvidel insolventni dolžnik (vplačnik je lahko tudi upnik, če je to predvideno).

Za uspešno izvedbo dokapitalizacije je potreben sklep skupščine insolventnega dolžnika in odločitev upnikov, da konvertirajo. Če je skupni znesek prenesenih terjatev nižji od zneska, ki je bil kot najnižji določen za uspešno prestrukturiranje, se prisilna poravnava ustavi in začne stečajni postopek. Sklep o povečanju osnovnega kapitala mora vsebovati tudi odločitev o poenostavljenem zmanjšanju osnovnega kapitala. S tem ukrepom se vpliva na lastninsko pravico in vlogo dotedanjih lastnikov. Namreč ob upoštevanju 136. člena ZFPPIPP in ob predpostavkah, da dolžnik prikazuje nepokrito izgubo, ki je ni mogoče pokriti v breme morebitnega dobička ali razpoložljivih rezerv oziroma če je knjigovodska vrednost aktive večja od likvidacijske vrednosti aktive, delničarji v morebitnem stečajnem postopku ne bi dobili nič. Torej tudi v postopku prisilne poravnave pod omenjenimi pogoji delničarji ne morejo obdržati korporacijskih pravic in je treba opraviti poenostavljeno zmanjšanje osnovnega kapitala.

Po uvedbi postopka prisilne poravnave je dolžnik omejen v svojem delovanju. Dovoljeno mu je opravljati le redne posle. Ne sme razpolagati s svojim premoženjem, razen v obsegu opravljanja rednih poslov svoje dejavnosti. Ob uvedbi prisilne poravnave sodišče imenuje upravitelja, ki nadzoruje poslovanje dolžnika (151. člen ZFPPIPP). V ta namen mu mora insolventni dolžnik dati vse informacije, potrebne za nadzor, in mu omogočiti pregled poslovnih knjig in dokumentacije. V obdobju od začetka postopka prisilne poravnave do konca postopka mora biti vsaka bremenitev transakcijskega računa insolventnega dolžnika izvedena ob soglasju upravitelja. Prav tako izvajalec plačilnega prometa ne sme izvršiti nobenega plačila v breme transakcijskega računa insolventnega dolžnika na podlagi sklepa o izvršbi ali sklepa o prisilni izterjavi. Upravitelj lahko tudi ugovarja proti vodenju postopka prisilne poravnave, v kolikor obstajajo tehtni razlogi za ugovor.

Dolžnik lahko po začetku postopka prisilne poravnave predlaga spremembo načrta finančnega prestrukturiranja, v kolikor (1) upnikom ponudi boljše pogoje za poplačilo njihovih terjatev, (2) če ni dal alternativne ponudbe prisilne poravnave, upnikom ponudi alternativno ponudbo in pa (3) spremeni že podano alternativno ponudbo na način, da ponudi višje število delnic ali višji nominalni znesek osnovnega vložka (180. člen ZFPPIPP).

O prisilni poravnavi imajo pravico glasovati vsi upniki, ki izkazujejo terjatve do insolventnega dolžnika, razen če gre za zavarovane terjatve ali prednostne terjatve. Tisti upniki, ki so povezane družbe, prav tako nimajo pravice glasovati (200. člen ZFPPIPP). Z

novelo ZFPPIPP ima glasovalno pravico tudi upnik z zavarovano terjatvijo, če je z dolžnikom sklenil dogovor, po katerem se dospelost te terjatve odloži v skladu s potrebami izvedbe načrta finančnega prestrukturiranja dolžnika. Pri izračunu deleža upnikovih glasovalnih pravic se upošteva znesek vsake priznane ali verjetno izkazane terjatve upnika, pomnožene s količnikom za glasovanje o prisilni poravnavi (201. člen ZFPPIPP). Sistem količnikov je bil z novelo ZFPPIPP dopolnjen na način, da se za terjatve, ki so prenesene na dolžnika v postopku spremembe osnovnega kapitala zaradi izvedbe finančnega prestrukturiranja, uporabljajo višji količniki.

Upniki, ki imajo pravico glasovati o sprejetju prisilne poravnave, morajo to storiti v roku enega meseca od objavljenega poziva. Sodišče hkrati objavi poziv za vpis in vplačilo novih delnic (194. člen ZFPPIPP), če so skupščina, poslovodstvo ali upniški odbor sprejeli sklep o spremembi osnovnega kapitala zaradi izvedbe finančnega prestrukturiranja (203. člen ZFPPIPP). Prisilna poravnava je sprejeta, če za njeno sprejetje glasujejo upniki, katerih skupni ponderirani zneski terjatev so najmanj enaki šestim desetimam terjatev do dolžnika (205. člen ZFPPIPP). Če je dosežena večina, potrebna za sprejetje prisilne poravnave, sodišče izda sklep za potrditev prisilne poravnave. Seveda pravilo velja, v kolikor nad postopkom ni bil vložen ugovor oziroma je bil ugovor zavržen ali zavrnjen.

Prisilna poravnava učinkuje na vse terjatve upnikov do dolžnika, ki so nastale do začetka postopka prisilne poravnave, ne glede na to, ali so bile prijavljene ali ne. Poravnava ne učinkuje na terjatev, ki jo je upnik prenesel na insolventnega dolžnika v postopku spremembe osnovnega kapitala zaradi izvedbe finančnega prestrukturiranja. Prav tako ne učinkuje na zavarovane terjatve (razen na nezavarovani del teh terjatev), prednostne terjatve in izločitvene pravice, razen če ni drugače dogovorjeno. Prisilna poravnava prav tako ne učinkuje na terjatve upnikov do porokov, solidarnih dolžnikov in regresnih zavezancev (213. člen ZFPPIPP-F).

Če pri glasovanju ni bila dosežena večina, potrebna za sprejetje prisilne poravnave, sodišče ustavi postopek prisilne poravnave in izda sklep o začetku stečajnega postopka (208. člen ZFPPIPP-F). Postopka prisilne poravnave po začetku stečajnega postopka ni več mogoče predlagati.

3 POENOSTAVLJENA PRISILNA PORAVNAVA

Gre za tako imenovani pospešeni postopek prisilne poravnave, ki je bil uveden z novelo ZFPPIPP-E in dopolnjen z novelama ZFPPIPP-F ter ZFPPIPP-G. Postopek poenostavljene prisilne poravnave lahko prijavijo mikro družbe in nekateri samostojni podjetniki. V skladu s 55. členom Zakona o gospodarskih družbah (Ur.l. RS, št. 42/2006, v nadaljevanju ZGD-1) med mikro družbe uvrščamo tiste družbe, ki izpolnjujejo dve od treh meril:

- povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega 10;

- čisti prihodki od prodaje ne presegajo 700.000 evrov oziroma
- vrednost aktive ne presega 350.000 evrov.

V drugo skupino spadajo samostojni podjetniki posamezniki, ki izpolnjujejo hkrati naslednji merili:

- povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega 10 in
- čisti prihodki od prodaje ne presegajo 700.000 evrov.

Postopek poenostavljene prisilne poravnave že v imenu določa svoj namen. Gre za poenostavljeno obliko (rednega) postopka prisilne poravnave. Namenjen je tistim insolventnim dolžnikom, ki se do zdaj niso odločali za prijavo prisilne poravnave ali zaradi za njih previsokih stroškov postopka ali zaradi pomanjkanja znanja oziroma strokovnjakov za pripravo zahtevane dokumentacije in omogočanje prestrukturiranja.

Ker je postopek poenostavljene prisilne poravnave namenjen mikro družbam in nekaterim samostojnim podjetnikom, ki v slovenskem gospodarstvu predstavljajo visok odstotek vseh gospodarskih subjektov, je očitno, da gre za enega izmed poizkusov izhoda slovenskega gospodarstva iz krize. Kljub temu se je treba zavedati, da z reformami insolventnih postopkov ni mogoče odpraviti finančne krize, je pa mogoče, kot pravi Plavšak (2013c), omejiti izgube zaradi krize.

Postopek poenostavljene prisilne poravnave je sodni postopek, s katerim se želi doseči učinkovitejše finančno prestrukturiranje mikro družb v slovenskem gospodarstvu. Kot pravi Plavšak (2013b), se je z novim postopkom spodbudilo racionalno poslovanje sodišč in drugih pravosodnih organov. Izpostavlja se tudi hitrost postopka, ki se lahko zaključi že dan po začetku postopka, če dolžniku uspe pridobiti notarske izjave ustreznega števila upnikov.

Pri poenostavljeni prisilni poravnavi se ohranjajo poglobilne značilnosti postopka navadne prisilne poravnave. Pravila prisilne poravnave, ki se uporabljajo v postopku poenostavljene prisilne uporabe, so zajeta v 221.b členu ZFPPIPP. Tudi poenostavljen postopek se uporablja pri dolžniku, ki je insolventen. Gre za pravno obliko finančnega prestrukturiranja, ki bo dolžnika rešila insolventnosti in ga popeljala iz likvidnostnih težav. Vsekakor bodo upniki glasovali za poenostavljeno prisilno poravnavo, v kolikor jim bo ta postopek omogočil boljše poplačilo njihovih terjatev, kot bi bilo to realno pričakovati v stečajnem postopku. Poenostavljeno prisilno poravnavo lahko prijavi dolžnik, ki v načrtu finančnega prestrukturiranja enakopravno obravnava vse navadne upnike, s tem ko vsem ponudi enak načrt odplačila njihovih terjatev. Tudi pri tem postopku se pričakuje, da dolžnik upnikom predstavi svoje resnično finančno in poslovno stanje. Ob objavi začetka postopka prisilne poravnave se ustavijo vsi izvršilni postopki, ki potekajo nad dolžnikom, in vse zapadle terjatve, ki bodo navedene v osnovnem seznamu, se pretvorijo v nezapadle. Postopek omogoča vzpostavitev nadzorovanega reda, ki insolventnemu dolžniku pomaga pri

reševanju številnih zapadlih terjatev kot tudi pri normalnem nadaljnjem opravljanju osnovne dejavnosti.

Do zdaj so bila pravila postopka poenostavljene prisilne poravnave urejena s tremi novelami, in sicer E, F in G. Za boljše razumevanje postopka je treba poznati spremembe in dopolnitve v postopku, ki jih je narekovala vsaka izmed treh novel. Postopek je stopil v veljavo z novelo ZFPPIPP-E, ki je določala, da je poenostavljeno prisilno poravnavo dovoljeno voditi nad mikro družbami in nad samostojnimi podjetniki, ki so ustrezali kriteriju iz 221.a člena ZFPPIPP. Novela E je v 221.b členu ZFPPIPP zajela pravila prisilne poravnave, ki se uporabljajo tudi v postopku poenostavljene prisilne poravnave. Novela ZFPPIPP-F je bila s strani državnega zbora sprejeta kmalu po noveli ZFPPIPP-E in je 221.a člen dopolnila z noviteto, da se lahko postopek poenostavljene prisilne poravnave vodi tudi pri majhnih družbah. Prav tako so lahko postopek prijavili podjetniki, ki so ustrezali merilom iz prve in druge alineje tretjega odstavka 55. člena ZGD-1 (število zaposlenih in volumen prometa, ki ustreza majhnim družbam). Novela F je ukinila zahtevo, da se načrtu finančnega prestrukturiranja predloži ocena deleža plačila nezavarovanih terjatev upnikov in rokov za njihovo poplačilo, če bi bil nad dolžnikom začet stečajni postopek. Začela sta se uporabljati prvi in drugi odstavek 151. člena ZFPPIPP, ki opredeljujeta omejitve dolžnika pri opravljanju poslov in drugih dejanj v postopku poenostavljene prisilne poravnave. Ena izmed bolj prepoznavnih novosti novele F je ta, da poenostavljena prisilna poravnava učinkuje samo za terjatve, navedene v posodobljenem seznamu terjatev. Do novele F je poenostavljena prisilna poravnava učinkovala na vse terjatve, ne glede na to, ali so bile uvrščene na seznam terjatev ali ne. Prav tako je bila dodana zahteva, da mora dolžnik predložiti posodobljeni seznam terjatev v enem mesecu po začetku postopka skupaj z notarsko overjeno izjavo, da posodobljeni seznam resnično in pošteno prikazuje stanje terjatev. Novela F je z dopolnitvijo člena 221.e ZFPPIPP omogočila, da upniki za sprejetje poenostavljene prisilne poravnave glasujejo tudi tako, da izrečejo soglasje s pisno izjavo o soglasju. Prav tako je bila uvedena dodatna zahteva, da mora glasovanje o sprejetju preveriti notar in o tem sestaviti notarski zapisnik. Slednjega je moral dolžnik po novih pravilih predložiti zahtevi za potrditev poenostavljene prisilne poravnave. Novela G, ki je stopila v veljavo v aprilu 2016, ponovno vrača pravila iz novele E, in sicer, da se postopek poenostavljene prisilne poravnave lahko vodi le pri mikro družbah ter podjetnikih, ki ustrezajo znanim merilom, nikakor pa ne več pri majhnih družbah. Novela G prinaša tudi nekatere druge dopolnitve v postopku, in sicer v 4. odstavku 221.b člena, po katerih poenostavljena prisilna poravnava poleg terjatev iz 213. člena (zavarovane terjatve, prednostne terjatve, izločitvene pravice) ne učinkuje tudi na terjatve za plačilo davkov, kot jih določa zakon, ki ureja davčni postopek. Torej se po novem v postopku poenostavljene prisilne poravnave zahteva plačilo davčnih terjatev v celoti. Dopolnil se je tudi 221.d člen v 4. odstavku, ki govori o tem, v kakšni obliki mora dolžnik v enem mesecu po začetku postopka poenostavljene prisilne poravnave sodišču predložiti posodobljeni seznam terjatev. Tako mora vsaka terjatev vključevati identifikacijske podatke o upniku, podatke o višini njegove terjatve in pravnem temelju njenega nastanka ter navedbo, ali ima upnik v razmerju

do insolventnega dolžnika položaj povezane družbe po 527. členu ZGD-1 ali ožje povezane osebe.

Z namenom, da bi se najštevilčnejšim poslovnim subjektom v slovenskem gospodarstvu omogočilo bolj učinkovito finančno prestrukturiranje, so nekatere zahteve, ki v postopku redne prisilne poravnave varujejo interese upnikov, v postopku poenostavljene prisilne poravnave zmanjšane. Razlike med obema oblikama prisilnih poravnav praktično povzema Plavšak (2013a).

V postopku poenostavljene prisilne poravnave se ne uporabljajo trije instituti, ki so skupni drugim postopkom insolventnosti. Urejeni so v 3. poglavju ZFPPIPP, in sicer:

- upniki ne prijavljajo svojih terjatev in slednjih se ne preizkuša;
- v postopku se ne oblikuje upniški odbor;
- prav tako se ne imenuje upravitelj postopka.

S strani dolžnika je postopek v največji meri poenostavljen s sprejetjem sledečih pravil:

- ni potrebno, da poročilo o dolžnikovem finančnem položaju in poslovanju pregleda revizor;
- ni potrebno, da načrt finančnega prestrukturiranja pregleda pooblaščen ocenjevalec vrednosti podjetja.

Poleg glavnih razlik je treba za pravilno razumevanje samega postopka poenostavljene prisilne poravnave poznati tudi preostale razlike med postopkoma (Plavšak, 2013a). Postopka se razlikujeta že na samem začetku, namreč predlog za začetek postopka poenostavljene prisilne poravnave se ne objavi samostojno tako kot pri navadni prisilni poravnavi. Objavi se hkrati s sklepom o začetku postopka poenostavljene prisilne poravnave. Predlog vsebuje poleg poročila o finančnem položaju in poslovanju dolžnika ter načrta finančnega prestrukturiranja tudi notarski zapis izjave dolžnika, da poročilo resnično in pošteno prikazuje njegov finančni položaj in poslovanje. Zapis je potreben ravno iz razloga, ker v poenostavljeni prisilni poravnavi ni treba priložiti revizorjevega mnenja. Načrta finančnega prestrukturiranja ni možno spremeniti, kakor tudi ni možno podati predloga za preoblikovanje slednjega, kot je to možno v postopku navadne prisilne poravnave. Predlog prav tako ne vsebuje podrejenega zahtevka, da sodišče začne stečajni postopek, če bo predlog za začetek postopka poenostavljene prisilne poravnave zavrglo ali zavrnilo. V primeru zavrnjene poenostavljene prisilne poravnave se namreč nad dolžnikom samodejno ne začne stečajni postopek. Če sodišče presodi, da je treba predlog dopolniti in predlagatelj dopolnitve ne izvede, se poenostavljena prisilna poravnava ustavi in konča. V postopku prisilne poravnave bi sodišče takoj izdalo sklep za začetek stečajnega postopka. V postopku poenostavljene prisilne poravnave tega ne izvede. Tudi v poenostavljeni prisilni poravnavi mora dolžnik plačati začetni predjem za začetek postopka, vendar je ta znatno nižji od

predujma v postopku redne prisilne poravnave, saj vključuje le pavšalno nadomestilo za objave.

Prijava terjatev v postopku poenostavljene prisilne poravnave je dolžnost dolžnika. Upniki svojih terjatev ne prijavljajo in slednjih se ne preizkuša. V primeru nepravilnega seznama terjatev upnikom ni omogočeno ugovarjati proti seznamu terjatev. Dolžnik je zakonsko zavezan predložiti posodobljen seznam terjatev v roku enega meseca od začetka postopka. ZFPPIPP narekuje, da poenostavljena prisilna poravnava učinkuje samo za terjatve, ki so navedene v posodobljenem seznamu terjatev. Navadna prisilna poravnava učinkuje na vse terjatve, ne glede na to, ali so bile zavedene na seznam ali ne.

V postopku poenostavljene prisilne poravnave ni upravitelja in posledično ni uradnega nadzora nad poslovanjem dolžnika. Novela E dolžnika ni omejila pri opravljanju njegove dejavnosti. Z novelo F pa so pristojnosti dolžnika omejene, vendar še vedno v manjšem obsegu kot pri navadni prisilni poravnavi. Dolžnik po zakonu ni dolžan dajati vseh informacij, potrebnih za nadzor, kot tudi ni dolžan omogočiti pregleda svojih poslovnih knjig in dokumentacije. Prav tako ni zavezan k rednemu poročanju o svojem poslovanju. Tako mu ni treba predložiti mesečne bilance stanja, izkaza poslovnega izida in izkaza denarnih tokov. Ker ni upravitelja, pri izvrševanju nalogov za plačilo v breme transakcijskega računa insolventnega dolžnika ni potrebno soglasje. Dolžnik prosto razpolaga s sredstvi na poslovnem transakcijskem računu, čeprav je prijavil poenostavljeno prisilno poravnavo.

Poenostavljena prisilna poravnava ne predvideva spremembe dolžniškega kapitala v lastniškega. To ne pomeni, da dolžnik ne more kot ukrep finančnega prestrukturiranja opraviti spremembe osnovnega kapitala s pretvorbo terjatev v deleže. Tovrstni ukrep lahko opravi zunaj postopka poenostavljene prisilne poravnave. Prav tako se ne predvideva prestrukturiranje zavarovanih terjatev.

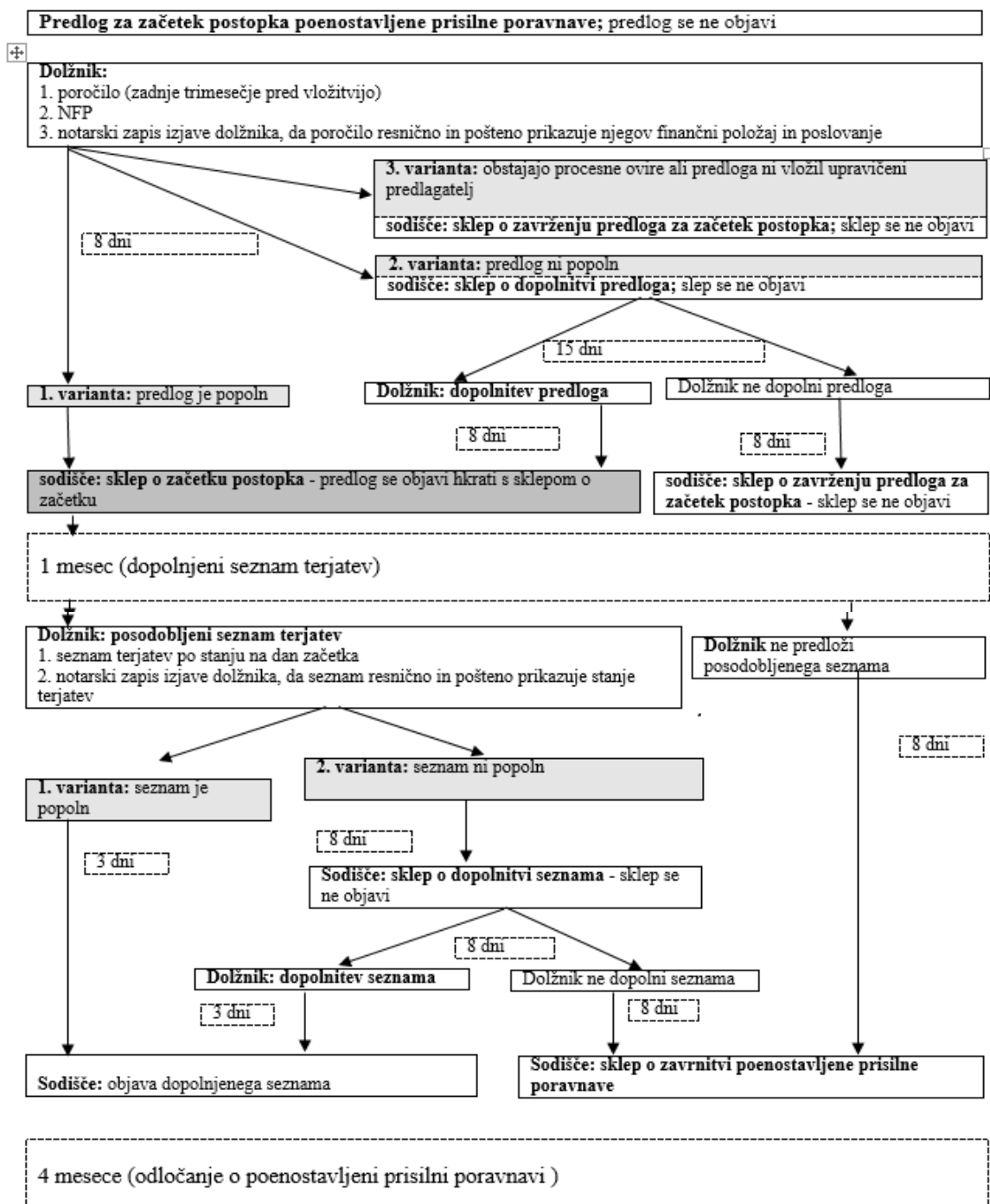
Za poenostavljeno prisilno poravnavo se mora glasovati v roku štirih mesecev od objave sklepa o začetku postopka. Delež glasovalnih pravic je izračunan na osnovi, ki jo predstavlja vsota zneskov vseh navadnih terjatev, navedenih v posodobljenem seznamu terjatev. Poenostavljena prisilna poravnava je potrjena, če za njo glasujejo upniki, katerih skupni znesek terjatev je najmanj 6/10 zneska osnove, in če za njeno sprejetje glasuje več kot polovica vseh upnikov, katerih terjatve so navedene v seznamu. Upniki za sprejetje poenostavljene prisilne poravnave glasujejo tako, da z dolžnikom sklenejo pogodbo o soglasju za sprejetje poravnave, ki mora biti sestavljena v obliki notarskega zapisa. Lahko pa upniki izrečejo soglasje s pisno izjavo o soglasju za sprejetje poenostavljene prisilne poravnave. Upniki v postopku poenostavljene prisilne poravnave nimajo možnosti za ugovor proti vodenju postopka poenostavljene prisilne poravnave.

V kolikor upniki glasujejo proti poenostavljeni prisilni poravnavi, se slednja zaključi, ne da bi sodišče samodejno izdalo sklep za začetek stečajnega postopka. Stečaj nad dolžnikom se

v tem primeru začne le z vložitvijo predloga za začetek stečaja s strani dolžnika ali katerega izmed upnikov.

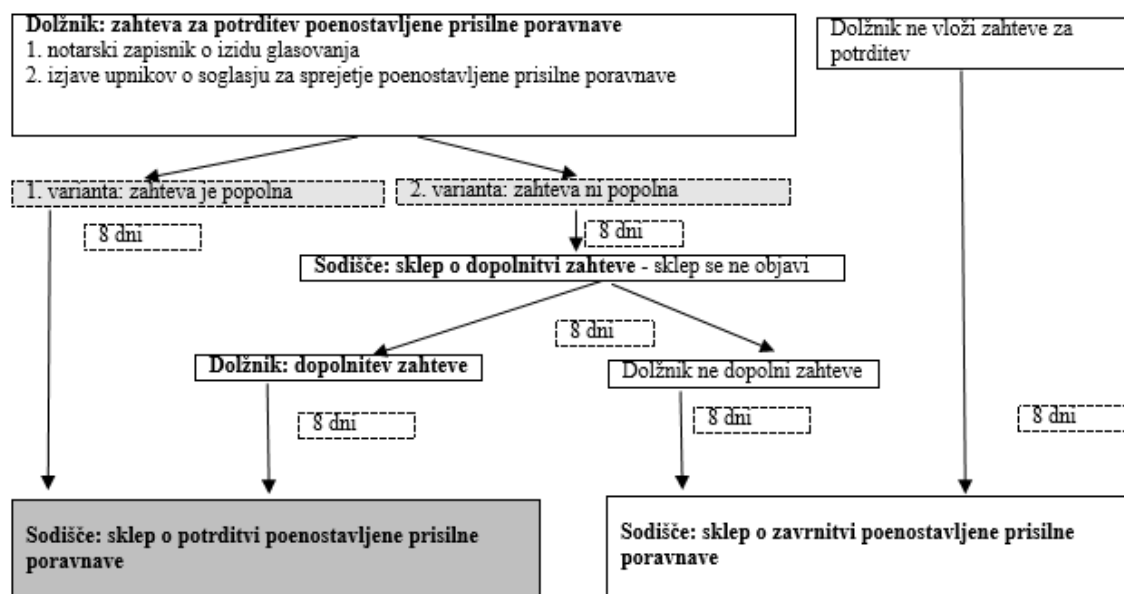
Na Sliki 1 je shematsko prikazan potek postopka poenostavljene prisilne poravnave. Shematski prikaz omogoča celovit pregled posameznih možnih dogodkov v samem postopku poenostavljene prisilne poravnave in omogoča, da hitro in enostavno razumemo potek in pravila postopka poenostavljene prisilne poravnave.

Slika 1: Shematski prikaz poenostavljene prisilne poravnave

se nadaljuje

Slika 1: Shematski prikaz poenostavljene prisilne poravnave (nad.)

Vir: N. Plavšak, *Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP) z novelo ZFPPIPP-E, Uvodna pojasnila, 2013a.*

4 EMPIRIČNA ANALIZA POENOSTAVLJENE PRISILNE PORAVNAVE

Za boljše razumevanje samega postopka in njegovega razvoja sem opravila statistično analizo slednjega. Osnovna baza za analiziranje je bil AJ PES s svojimi podbazami e-INSOLVENTNOST in e-OBJAVE. Rezultati, predstavljeni po posameznih grafih in razpredelnicah, bodo pomagali pri boljšem razumevanju razvoja postopka v praksi, hkrati pa bodo potrdili tudi nekatere dileme samega postopka, kar je osnovni cilj moje diplomske naloge.

Kot sem že pisala, je postopek poenostavljene prisilne poravnave začel veljati z uvedbo novele ZFPPIPP-E, ki jo je državni zbor sprejel 23. 5. 2013. Postopek se je začel uporabljati v juniju 2013. Izbrano obdobje, v katerem bom analizirala posamezne parametre postopka poenostavljene prisilne poravnave, se tako začne z datumom sprejetja postopka, torej 23. 5. 2013, in se zaključí 31. 3. 2016.

4.1 Analiza števila začelih poenostavljenih prisilnih poravnav

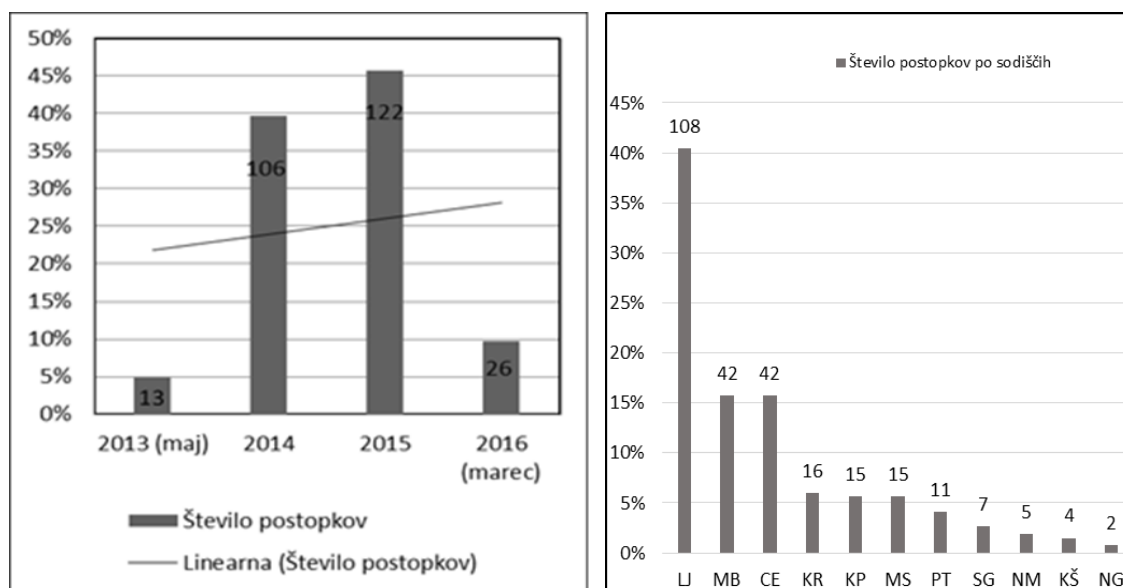
Prvi graf prikazuje začete poenostavljene prisilne poravnave v obdobju od 23. 5. 2013 do 31. 3. 2016 v številkah in odstotkih po posameznih letih. V obravnavanem obdobju je bilo s sklepom o začetku postopka prijavljenih 267 poenostavljenih prisilnih poravnav. Sicer je bilo v obravnavanem obdobju objavljenih 276 sklepov o začetku postopka, vendar so se

nekateri med njimi nanašali na istega dolžnika. Kot primer navajam dolžnika R & M MONT, d.o.o., pri katerem sta bila na AJPES-u objavljena dva sklepa o začetku postopka, in sicer v časovnem razmiku štirih mesecev. Dejansko gre za isti postopek poenostavljene prisilne poravnave, pri kateri je bil po objavi prvega sklepa o začetku postopka objavljen sklep o ustavitvi postopka, potem pa je bil naknadno ponovno objavljen sklep o začetku postopka poenostavljene prisilne poravnave. Takih primerov je več. Torej številka 267 pomeni dejanske začete poenostavljene prisilne poravnave pri posameznem dolžniku.

Prvi primeri postopka poenostavljene prisilne poravnave so se začeli v drugi polovici leta 2013. Posledično je bilo v letu 2013 začelih le 13 postopkov oziroma 4,9 % od vseh začelih poenostavljenih prisilnih poravnav v obravnavanem obdobju. V letu 2014 se je število postopkov izrazito povečalo, in sicer je bilo prijavljenih 106 poenostavljenih prisilnih poravnav oziroma 39,7 %. V letu 2015 se je začelo 122 ali 45,7 % postopkov poenostavljenih prisilnih poravnav, v prvih treh mesecih leta 2016 pa je bilo prijavljenih 26 poenostavljenih prisilnih poravnav oziroma 9,7 %.

Iz predstavljenega je mogoče zaključiti, da se je število začelih poenostavljenih prisilnih poravnav povečevalo po letih. Lahko sklepamo, da so bile mikro in male gospodarske družbe skozi obravnavano obdobje vse bolj ozaveščene glede možnosti za reševanje svoje insolventnosti s prijavo omenjenega postopka oziroma se je število insolventnih družb, ki so prijavile postopek poenostavljene prisilne poravnave, iz leta v leto povečevalo. Kot je razvidno iz drugega grafa, se je največ postopkov poenostavljenih prisilnih poravnav vodilo pri Okrožnem sodišču Ljubljana, in sicer kar 40,4 %.

Slika 2: Število in odstotek začelih poenostavljenih prisilnih poravnav po letih in sodiščih

Vir: AJPES, Javno dostopni podatki o posameznem postopku iz baze eObjave, b.l.

Predlogi poenostavljenega postopka se objavljajo hkrati s sklepi o začetku poenostavljene prisilne poravnave. V obravnavanem obdobju je bilo objavljenih kar 284 predlogov. Število predlogov se ne sklada z objavljenim številom sklepov (276) o začetku postopka, kar pomeni, da so bili predlogi iz različnih razlogov zavrženi še pred objavo začetka postopka poenostavljene prisilne poravnave. Namreč izdanih je bilo 15 sklepov o zavrženju predloga za začetek poenostavljene prisilne poravnave. Dva sklepa se nanašata na en predlog. Torej je bilo skupno 14 predlogov. V 6 primerih je bila kasneje prijavljena poenostavljena prisilna poravnava, 8 predlogov pa je bilo dokončno zavrženih. Torej za te predloge ni bilo nikoli objavljenega sklepa o začetku poenostavljene prisilne poravnave.

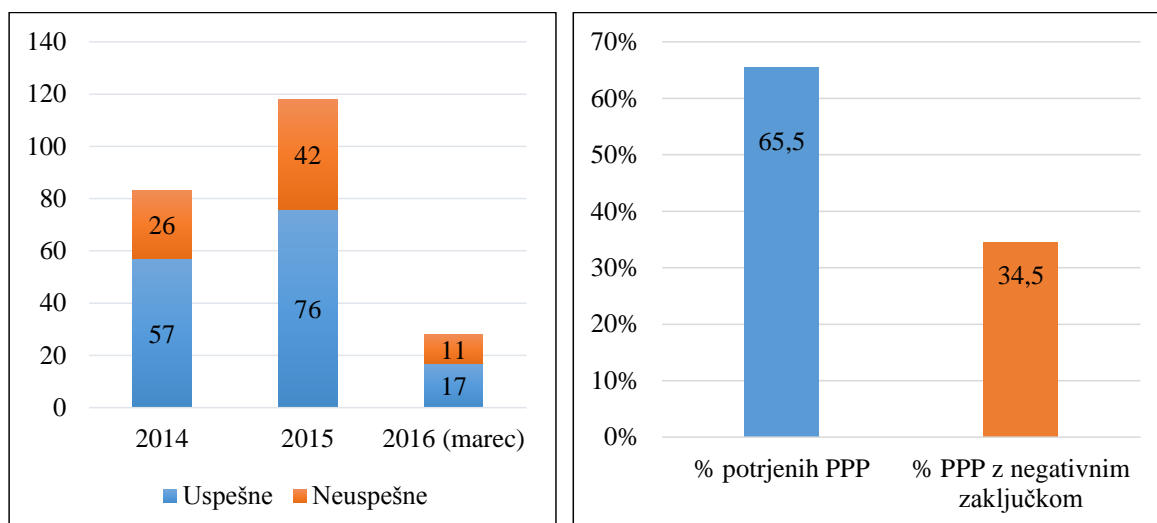
V obravnavanem obdobju je bilo treba dopolniti 20 predlogov poenostavljenih prisilnih poravnav. Pri večini so dolžniki kot predlagatelji postopka pozabili priložiti k načrtu finančnega prestrukturiranja nekatere obvezne priloge ali pa niso plačali obveznega predujma.

4.2 Analiza uspešnosti postopka

V obravnavanem obdobju je bilo od začelih 267 postopkov poenostavljenih prisilnih poravnav do 31. 3. 2016 zaključenih 229 postopkov. Ko govorim o zaključenih postopkih, mislim na sprejetje oziroma zavrnitev postopkov na podlagi glasovanja, na ustavitve postopkov in končanje slednjih oziroma na končanje postopkov iz razloga razglasitve stečaja. Pri 213 postopkih je bil izdan sklep o sprejetju oziroma zavrnitvi postopka. Med zaključenimi postopki je bilo tako potrjenih 150 poenostavljenih prisilnih poravnav oziroma 65,5 % od vseh zaključenih postopkov. Na grafih so slednji predstavljeni kot uspešni postopki. Zavrženih je bilo 63 poenostavljenih prisilnih poravnav. Pri preostalih 54 začelih postopkih poenostavljenih prisilnih poravnav pa v obravnavanem obdobju ni bilo objavljenega sklepa za sprejetje oziroma zavrnitev postopka. Razlogi so različni. V 5 primerih je bil postopek po objavljenem začetku ustavljen in končan, v 11 primerih pa je bil še pred glasovanjem sprejet sklep o začetku stečajnega postopka. Torej je bilo skupno z negativnim izidom končanih postopkov poenostavljenih prisilnih poravnav kar 79 oziroma 34,5 % od vseh zaključenih postopkov v obravnavanem obdobju. Na grafu so ti predstavljeni kot neuspešni postopki.

Preostalih 38 začelih postopkov je takšnih, ki v obravnavanem obdobju še niso bili zaključeni oziroma se o njih še ni odločalo na podlagi glasovanja upnikov. Torej gre za postopke, ki so se še nadaljevali po 31. 3. 2016. Ker vemo, da imajo dolžniki po objavi začetka postopka poenostavljene prisilne poravnave 4 mesece časa, da zberejo zadostno število glasov za potrditev ali zavrnitev poenostavljene prisilne poravnave, lahko zaključimo, da so se postopki poenostavljenih prisilnih poravnav, ki so se začeli po 30. 11. 2015, lahko še odvijali po datumu 31. 3. 2016.

Slika 3: Odstotek uspešnih in neuspešnih postopkov od vseh zaključenih postopkov v obravnavanem obdobju ter število le-teh po posameznem letu

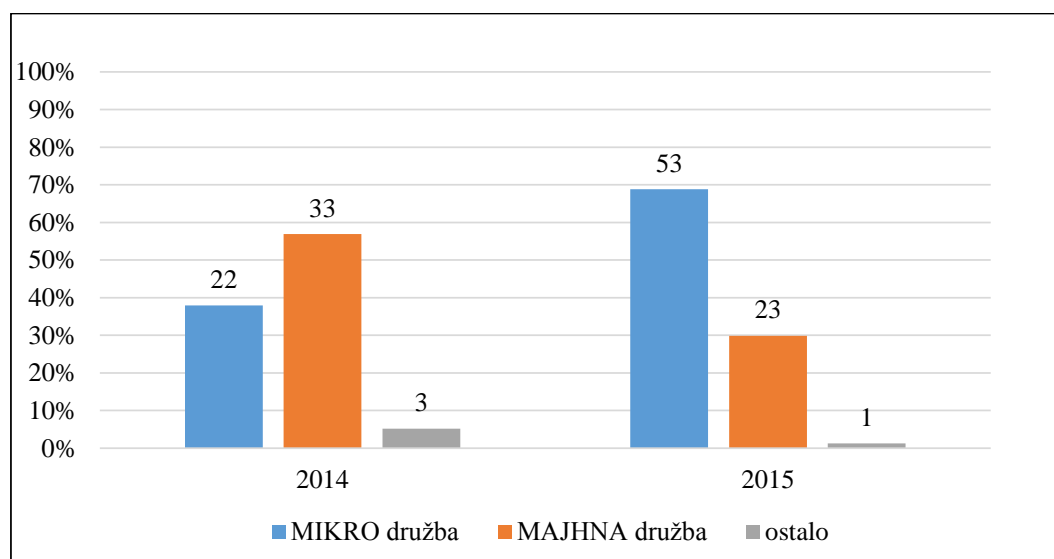

Vir: AJPES, Javno dostopni podatki o posameznem postopku iz baze eObjave, b.l.

4.3 Analiza postopka po vrsti dolžnika in po času trajanja postopka

V letu 2014 beležimo več kot polovico od vseh potrjenih poenostavljenih prisilnih poravnav pri majhnih družbah. V letu 2015 se je trend obrnil in kar v 68,8 % primerih potrjenih poenostavljenih prisilnih poravnav je šlo za mikro družbe.

Slika 4: Podatki o številu in deležu majhnih in mikro družb, nad katerimi je bil uspešno izveden postopek poenostavljene prisilne poravnave v letih 2014 in 2015

Vir: Državni zbor Republike Slovenije, Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah ZFPPIPP – prva obravnava, 2016.

Kljub dejstvu, da je treba v skladu s členom 221.f ZFPPIPP postopek poenostavljenje prisilne poravnave zaključiti v roku 4 mesecev, so postopki v povprečju trajali 4,25 meseca. Kot kažejo predstavljene številke v spodnji tabeli, je povprečno trajanje postopka po letih v skladu z roki za dejanja v tem postopku. Treba je upoštevati tudi, da mora sodišče po 147. in 148. členu ZFPPIPP-F po vložitvi predloga za začetek postopka objaviti predlog v 8 dneh. V kolikor se ugotovi, da je predlog nepopoln, sodišče naloži dolžniku, da v 15 dneh dopolni nepopolni predlog. Po prejemu dopolnjenega predloga ima sodišče ponovno 8 dni časa, da predlog sprejme in izda sklep o začetku postopka ali pa izda sklep o zavrženju predloga za začetek postopka. Pri nepopolnem predlogu lahko tako predhodni postopek poenostavljene prisilne poravnave traja 31 dni.

Tabela 1: Povprečno trajanje poenostavljenih prisilnih poravnav

Vrsta postopka	Leto 2013			Leto 2014			% spre. 14/13	Leto 2015			% spre. 15/14
	Št. kon. ppp	Trajanje povprečno		Št. kon. ppp	Trajanje povprečno			Št. kon. ppp	Trajanje povprečno		
		D	M		D	M			D	M	
Poenostavljena prisilna poravnava	0			86	127	4,23	n/a	119	128	4,27	0,79

Vir: Državni zbor Republike Slovenije, Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah ZFPPIPP – prva obravnava, 2016.

4.4 Analiza poplačila terjatev

V postopku poenostavljene prisilne poravnave je kot prisilni ukrep prestrukturiranja lahko izvedeno le prestrukturiranje navadnih terjatev. V letu 2014 so upniki v povprečju pristali na 47,76 % poplačila terjatev v 4,59 leta, v letu 2015 pa je delež poplačila navadnih terjatev nekoliko nižji in je znašal 36,60 % poplačila terjatev, vendar v krajšem časovnem obdobju 4,47 leta. Pri 17 poenostavljenih prisilnih poravnava, potrjenih v prvih treh mesecih leta 2016, pa so upniki v povprečju pristali na 39,35 % poplačila navadnih terjatev v povprečnem obdobju 4,5 leta.

Tabela 2: Povprečni delež poplačila navadnih terjatev in povprečni odlog plačila po posameznih letih

Uporabljeni ukrep prestrukturiranja	2014		2015		2016 (marec)	
	Delež poplačila (v %)	Odložitev (leta)	Delež poplačila (v %)	Odložitev (leta)	Delež poplačila	Odložitev (leta)
Navadne terjatve	47,76	4,58	36,86	4,47	39,35	4,50

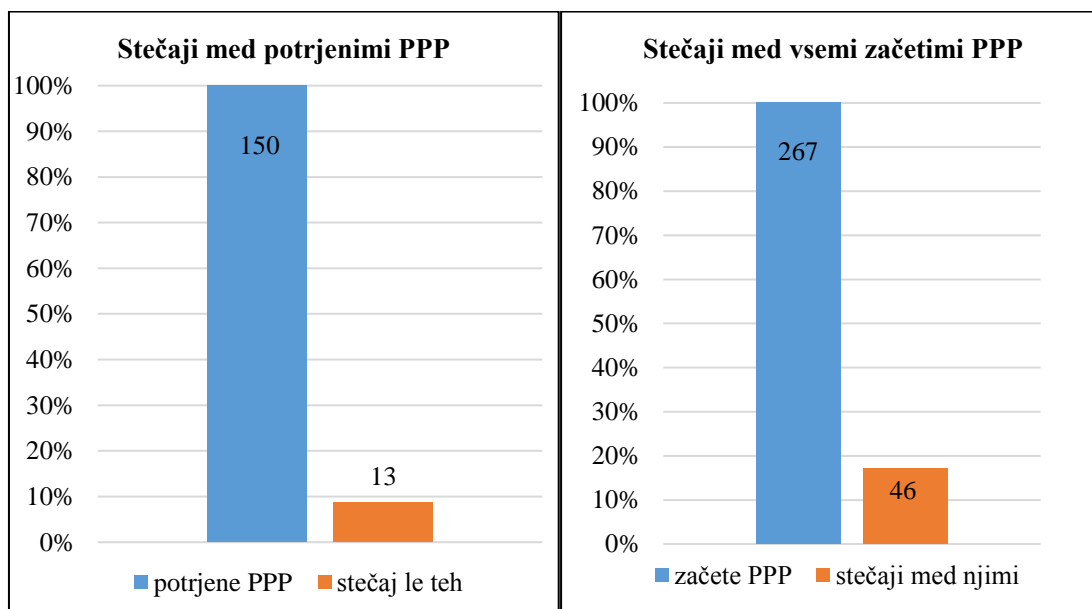
Vir: Državni zbor Republike Slovenije, Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah ZFPPIPP – prva obravnava, 2016; AJPES, Javno dostopni podatki o posameznem postopku iz baze eObjave, b.l.

4.5 Analiza poenostavljenih postopkov, ki so se končali s stečajem

Od 267 družb, ki so začele postopek poenostavljene prisilne poravnave, jih je bilo v obravnavanem obdobju uspešno potrjenih 150. Med 150 družbami, kjer so upniki glasovali za sprejetje poenostavljene prisilne poravnave, je 13 družb do konca aprila 2016 končalo v stečaju. Torej 8,7 % družb kljub izvedeni finančni reorganizaciji ni nadaljevalo svojega poslovanja oziroma 91,1 % od teh družb je po 30. 4. 2016 nadaljevalo s poslovanjem.

Od 267 družb, ki so v obdobju od 23. 5. 2013 do 31. 3. 2016 začele poenostavljeno prisilno poravnavo, pa jih je v obdobju od začetka postopka do konca aprila 2016 prijavilo stečaj 46 oziroma 17,22 %.

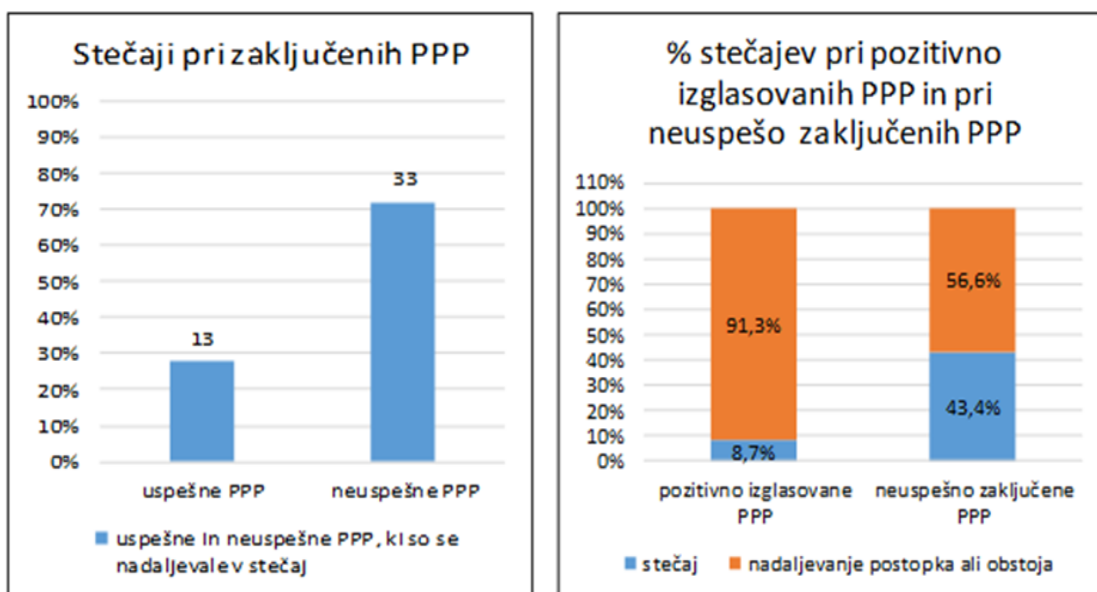
Slika 5: Število in odstotek potrjenih poenostavljenih prisilnih poravnav, ki so se nadaljevale v stečaj do 30. 4. 2016, ter število in odstotek vseh začetih poenostavljenih prisilnih poravnav, ki so končale v stečaju do 30. 4. 2016

Vir: AJPES, Javno dostopni podatki o posameznem postopku iz baze eObjave, b.l.

Od 46 družb, ki so v obravnavanem obdobju začele poenostavljeno prisilno poravnavo in prijavile stečaj do 30. 4. 2016, je torej 13 družb takih, pri katerih so upniki glasovali za poenostavljeno prisilno poravnavo. Pri 22 družbah je bil izdan sklep o zavrnitvi poenostavljene prisilne poravnave, pri preostalih 11 pa je bil postopek ustavljen in je sledil stečaj ali pa se je samodejno zgodil stečaj. Torej več kot 70 % družb od vseh družb, ki so šle v stečaj, je takih, pri katerih je bil postopek poenostavljene prisilne poravnave neuspešen.

Slika 6: Število in odstotek uspešnih ter neuspešnih postopkov, ki so se do 30. 4. 2016 nadaljevali v stečaj, ter odstotek stečajev pri pozitivno izglasovanih in neuspešno zaključenih poenostavljenih prisilnih poravnava

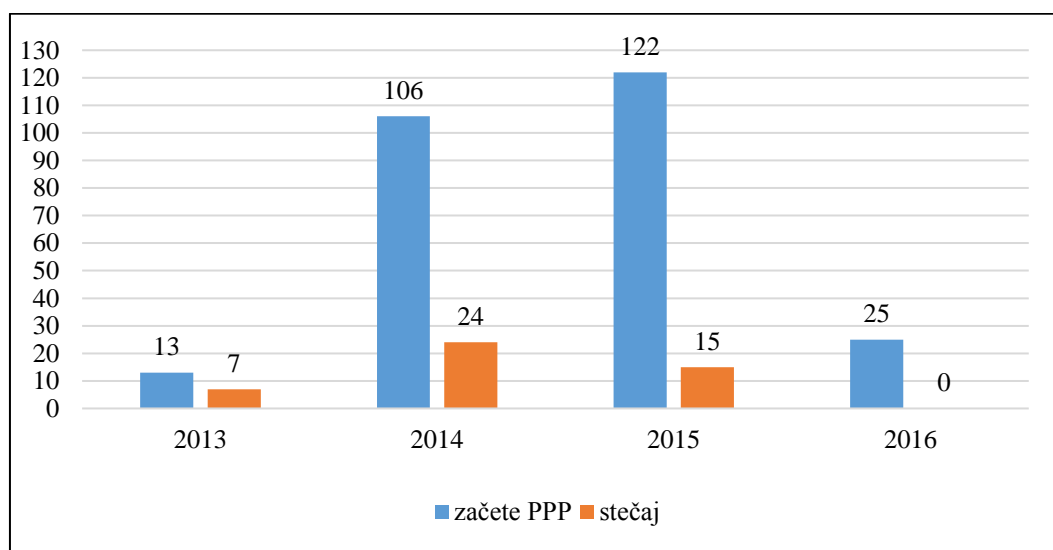
Vir: AJPES, Javno dostopni podatki o posameznem postopku iz baze eObjave, b.l.

Najvišji odstotek stečajev beležimo pri družbah, ki so začele poenostavljeno prisilno poravnavo v letu 2013. Do konca aprila 2016 je bilo takih družb 7 od 13 oziroma 53,84 %. Od 106 družb, ki so v letu 2014 začele postopek poenostavljene prisilne poravnave, jih je 24 oziroma 22,6 % do konca aprila 2016 prijavilo stečaj. Družb, ki so začele postopek poenostavljene prisilne poravnave v letu 2015 in so že prijavile stečaj, je 15 oziroma 12,29 %. Odstotek stečajev družb sicer z leti pada, vendar ni dokazov, da so družbe, ki so prijavile postopek poenostavljene prisilne poravnave v letu 2015, v boljši poslovni formi kot tiste, ki so postopek prijavile v letu 2013 in 2014. Za kvalitetno analizo po letih bi bilo treba počakati vsaj še do konca leta 2017. Namreč od prijave postopkov poenostavljenih prisilnih poravnav v letu 2013 je minilo več kot dve leti, torej bi bilo treba za postopke, prijavljene ob koncu leta 2015, počakati do konca leta 2017, da bi lahko opravili kvalitetno analizo.

Družbe, ki so med prvimi prijavile poenostavljeno prisilno poravnavo leta 2013, so skoraj v polovici primerov končale v stečaju. Vendar je treba razumeti, da je pri teh družbah od začetka postopka minilo že več kot dve leti. Torej so pri teh družbah v večini primerov že zapadle v plačilo obveznosti iz naslova poenostavljene prisilne poravnave. Pri njih obstaja večja verjetnost za neplačilo omenjenih obveznosti in posledično za prijavo stečajnega postopka s strani katerega izmed upnikov. Najnižji odstotek stečajev se pojavlja pri družbah, ki so prijavile poenostavljeno prisilno poravnavo v letih 2015 in 2016. Med njimi je nekaj takih, ki še niso uspeli zaključiti samega postopka poenostavljene prisilne poravnave. Pri večini izmed njih pa trenutno poteka enoletni moratorij iz naslova obveznosti po predlogu poenostavljene prisilne poravnave. Dejstvo je, da obveznosti iz postopka še niso zapadle,

kar vsekakor zmanjšuje možnosti za stečaj omenjenih družb. Predvidevam, da se bo odstotek stečajev pri družbah, ki so postopek prijavile v letih 2014, 2015 ter 2016, do konca leta 2016 še povečal in se približal odstotku stečajev družb, ki so začele poenostavljeno prisilno poravnavo v letu 2013. Izredno pomemben je podatek, da je več kot polovica družb, ki so začele poenostavljeno prisilno poravnavo v letu 2013, že v stečaju, kar ne govori v prid uspešnosti postopku poenostavljene prisilne poravnave.

Slika 6: Število in odstotek začelih poenostavljenih prisilnih poravnav v obravnavanem obdobju, ki so se nadaljevale v stečajni postopek do 30. 4. 2016 po letih

Vir: AJPES, Javno dostopni podatki o posameznem postopku iz baze eObjave, b.l.

Iz celotne analize lahko povzamem pomembno informacijo: od 267 začelih poenostavljenih prisilnih poravnav je bilo 79 zaključenih z negativnim izidom (upniki so glasovali proti, slednje so bile ukinjene že pred glasovanjem, so šle v stečaj pred glasovanjem). Tem je treba prišteti še 13 družb, ki so sicer najprej potrdile poenostavljeno prisilno poravnavo, vendar kasneje (do 30. 4. 2016) razglasile stečaj. Skupno je bilo tako z negativnim izidom zaključenih 92 postopkov poenostavljenih prisilnih poravnav oziroma 40,17 % vseh obravnavanih postopkov poenostavljenih prisilnih poravnav.

Informacij o tem, ali je katera izmed družb, kjer je bil postopek poenostavljene prisilne poravnave potrjen, že v celoti izpolnila obveznosti po sprejetem načrtu finančnega prestrukturiranja, nisem uspela pridobiti. Glede na povprečen čas poplačila terjatev, predlagan s strani dolžnikov, ki znaša približno 4 leta, si upam trditi, da je takih družb izredno malo oziroma jih v tem trenutku še ni. Omenjena analiza bo vsekakor pomembna za presojanje uspešnosti postopka poenostavljene prisilne poravnave, vendar jo bo mogoče izvesti šele čez nekaj let.

5 DILEME POENOSTAVLJENE PRISILNE PORAVNAVE

Osnovni cilj novel ZFPPIPP-E in ZFPPIPP-F je bil med drugim tudi zagotoviti pogoje za učinkovitejše in cenejše finančno prestrukturiranje majhnih in mikro družb, predvsem pa ohranjanje njihove dejavnosti in delovnih mest. Gre za nadaljnji korak k razdolžitvi slovenskega gospodarstva in zagotovitvi ponovnega vzdržnega poslovanja, ki je ključnega pomena za vnovično gospodarsko rast (Plavšak, 2013a).

Izpostavlja pa se vprašanje, ali sta noveli z uvedbo novega pravnega instituta – poenostavljena prisilna poravnava – dosegli svoj namen. Iz izvedene enostavne statistične analize je namreč mogoče zaključiti, da je več kot 40 % družb, ki so začele postopek poenostavljene prisilne poravnave, tistih, katerih predlog za poenostavljeno prisilno poravnavo je sodišče zavrnilo, je bil slednja ustavljena, se je v času poteka postopka začel stečaj ali pa so družbe kljub potrditvi poenostavljene prisilne poravnave kasneje šle v stečaj.

V praksi se vse pogosteje kaže, da glavni cilj dolžnikov v okviru tega postopka ni učinkovito prestrukturiranje in reševanje insolventnosti, temveč predvsem izognitev plačilu obveznosti oziroma podaljševanje neizbežne situacije, ki se bo po vsej verjetnosti končala s stečajnim postopkom. Pravila za postopek poenostavljene prisilne poravnave namreč povzročajo neuravnotežen položaj med dolžnikom in upniki, in sicer izrazito v prid dolžnika. Ne izvaja se nadzor nad dolžnikom, ker v postopku ne sodeluje upravitelj. K neravnovesju med dolžnikom in upniki pa vsekakor doprinese tudi odsotnost organa upnikov, ki bi lahko zastopal skupne interese slednjih v odnosu do dolžnika. Načrti finančnega prestrukturiranja so nerealno zastavljeni. Postopku se velikokrat očita pomanjkanje verodostojnosti in preglednosti. Pri nekaterih pravilih se pojavi pravna praznina, kar otežuje pravilno ravnanje v postopku s strani vseh udeležencev. Torej se postopek lahko izrabi za druge namene, ki nimajo nikakršne povezave z učinkovitim prestrukturiranjem družb v težavah.

V nadaljevanju bom bolj podrobno predstavila dileme postopka poenostavljene prisilne poravnave. Kot bo mogoče razbrati, so se nekatera pravila, ki so bila uvedena kot olajševalne okoliščine pri prestrukturiranju majhnih in mikro družb, v praksi izkazala kot pomanjkljivosti postopka poenostavljene prisilne poravnave.

5.1 Prepozno prijavljene poenostavljene prisilne poravnave

Za uspešnost insolventnih postopkov, katerih cilj sta reorganizacija in preživetje dolžnika, je izredno pomembno, da družba oziroma dolžnik pravočasno vloži predlog za začetek ustreznega insolventnega postopka. Ko govorim o pravočasnosti, mislim na primerno ekonomsko stanje družbe v času začetka postopka, ki še dovoljuje, da dolžnik oziroma družba preživi in normalno nadaljuje s poslovanjem po opravljenem prestrukturiranju. V skladu s tem naj bi dolžnik pri pristojnem sodišču vložil predlog za začetek postopka poenostavljene prisilne poravnave takoj ali kmalu po ugotovitvi, da je postal insolventen. V

kolikor dolžnik vloži predlog za začetek postopka poenostavljene prisilne poravnave v času, ko je že močno ekonomsko oslavljen oziroma visoko insolventen, je manjša verjetnost, da bo postopek uspešen, saj visoko insolventnost dolžnik lahko rešuje s predlogom nižjega poplačila upniških terjatev. V takšni situaciji bo dolžnik primoran predlagati odpis višjega deleža terjatev, da bi popravil močno oslavljen kapitalno sliko podjetja. S tem ko dolžnik predlaga nižje poplačilo terjatev, vsekakor tvega, da upniki ne bodo glasovali za potrditev poenostavljene prisilne poravnave, kar posledično pomeni, da bi pristojno sodišče zavrnilo potrditev poenostavljene prisilne poravnave.

Odgovornost posloводства dolžnika je v postopku navadne prisilne poravnave jasna, medtem ko za postopek poenostavljene prisilne poravnave tega ne moremo trditi. Smiselno naj bi se uporabljal le pododdelek 2.2.2., ki govori o nujnosti prijave postopka poenostavljene prisilne poravnave v roku treh mesecev po ugotovitvi insolventnosti dolžnika. Uporaba preostalih določb drugega poglavja ZFPPIPP v postopku poenostavljene prisilne poravnave ni jasno določena. Za prisilno poravnavo je nujno, da mora posloводство pri vodenju poslov ravnati s profesionalno skrbnostjo (28. člen ZFPPIPP) in si v vseh pogledih prizadevati zagotavljati kratkoročno in dolgoročno plačilno sposobnost dolžnika. Poskrbeti morajo za redno spremljanje in upravljanje likvidnosti ter za redno spremljanje in preverjanje, ali dolžnik dosega kapitalno ustreznost (31. in 32. člen ZFPPIPP). V kolikor posloводство ravna v nasprotju z omenjenimi pravili, je odškodninsko odgovorno družbi za škodo, ki jo je slednja imela, zaradi kršitve njihovih obveznosti. Glede na to, da zakon za postopek poenostavljene prisilne poravnave posebej ne navaja, da se v postopku poenostavljene prisilne poravnave uporabljajo predhodno navedena pravna pravila, bi rekla, da je odgovornost posloводства v omenjenem postopku nedefinirana. Torej ni jasno, ali je posloводство dejansko odškodninsko odgovorno, v kolikor pravočasno ne predlaga začetka postopka poenostavljene prisilne poravnave.

Dejstvo, da se insolventni postopki v Sloveniji praviloma začnejo prepozno, je s pomočjo empirične raziskave ugotovil tudi Cepec (2016b) v znanstveni monografiji Ogledalo slovenskega insolventnega prava. O nepravočasnosti uvedbe postopka stečaja in prisilne poravnave je sklepal na podlagi različnih empiričnih podatkov, in sicer (a) na podlagi praznih stečajnih postopkov v analiziranem obdobju, (b) na podlagi podatkov iz bilance stanja gospodarskih družb pred prijavo postopka, (c) na podlagi indeksa količnika med kapitalom in sredstvi družb, ki so prijavile prisilno poravnavo, (d) raziskal je tudi stanje števila blokiranih računov gospodarskih družb in ugotovil (e) nizek odstotek števila postopkov prisilne poravnave v razmerju do števila stečajev.

Domnevo, da se postopki poenostavljene prisilne poravnave začnejo prepozno, bom poizkušala dokazati z raziskavo kapitalne ustreznosti družb, nad katerimi se je začel postopek poenostavljene prisilne poravnave v obravnavanem obdobju, in z raziskavo o prezadolženosti teh družb. Kot vemo, je dolžnik insolventen, (a) če je vrednost njegovega premoženja manjša od vsote njegovih obveznosti (prezadolženost) in (b) če je izguba

tekočega leta skupaj s prenesenimi izgubami dosegla polovico osnovnega kapitala in te izgube ni mogoče pokriti v breme prenesenega dobička ali rezerv. Insolventnost obravnavanih družb sem tako ugotavljala z raziskavo o vrednosti kapitala in z raziskavo koeficienta kapital/sredstva.

V prvem koraku sem preučevala kapitalsko ustreznost 267 družb, in sicer ob koncu zadnjega leta pred začetkom postopka poenostavljene prisilne poravnave. Analiza je poenostavljena, saj vključuje le preučevanje negativnega kapitala izbranih družb. Družb, ki so imele pozitivni kapital, vendar so bile insolventne, nisem zajela v obravnavo. S tem ko sem primerjala čas pojava insolventnosti obravnavanih družb s časom prijave postopka teh družb, sem lahko zaključila, v kolikšnem deležu so bili postopki poenostavljenih prisilnih poravnav začeti prepozno.

Tabela 3: Število in odstotek družb z negativnim kapitalom ob koncu zadnjega ali predzadnjega leta pred prijavo postopka poenostavljene prisilne poravnave

	Konec leta	PPP, začete v 2013	%	PPP, začete v 2014	%	PPP, začete v 2015	%	PPP, začete v 2016	%
Negativni kapital	2012	3	27,27						
	2013			36	33,96	22	18,03		
	2014					61	54,95	5	19,23

Vir: UniCredit Banka Slovenije d.d., Baza podatkov, 2016.

Pri družbah, nad katerimi se je postopek poenostavljene prisilne poravnave začel v letu 2013, so imele 3 družbe od 13 oziroma 27,27 % omenjenih družb negativni kapital že ob koncu leta 2012. Omenjeni postopki so se začeli v drugi polovici leta 2013, torej so vsaj 3 od 13 družb prepozno vložile predlog za začetek postopka poenostavljene prisilne poravnave. Od 106 družb, ki so vložile predlog za začetek postopka poenostavljene prisilne poravnave v letu 2014, je bilo 36 družb oziroma 33,96 % takih, ki so imele negativni kapital že konec leta 2013. Od 122 družb, nad katerimi se je postopek poenostavljene prisilne poravnave začel v letu 2015, pa jih je bilo 22 takih, ki so imele negativni kapital že konec leta 2013, in celo 61 oziroma 54,95 % takih, ki so imele negativni kapital konec leta 2014. Med 26 družbami, nad katerimi se je postopek poenostavljene prisilne poravnave začel v letu 2016, jih je bilo 5 takih, ki so imele negativni kapital že v letu 2014. Rezultati za leto 2015 v času izvajanja analize še niso bili javno objavljeni in jih iz tega razloga nisem zajela v raziskavo.

Insolventnost družb lahko ugotavljamo tudi s preučevanjem stopnje samofinanciranja. Če je vrednost dolžnikovega premoženja manjša od vsote njegovih obveznosti, to pomeni, da je dolžnik prezadolžen, dolgoročno plačilno nesposoben, torej posledično insolventen.

Tabela 4: Odstotek proučevanih družb z negativnim indeksom kapital/sredstva po letih in povprečni indeks kapital/sredstva pri proučevanih družbah po letih

	31. 12. 2013	31. 12. 2014
Povprečni indeks kapital/sredstva	-7,8	-280
Mediana	10	2,88

Vir: UniCredit Banka Slovenije d.d., Baza podatkov, 2016.

Izračunala sem povprečni količnik kapital/sredstva ob koncu leta 2013. Slednji je izračunan na podlagi podatkov, ki sem jih uspela pridobiti za 230 družb, nad katerimi se je začel postopek poenostavljene prisilne poravnave v obravnavanem obdobju, in znaša -7,8 %. Slednje pomeni, da je imela povprečna proučevana družba ob koncu leta 2013 za 7,8 % več dolga kot premoženja. Mediana za leto 2013 znaša 10 %, standardni odklon pa 121,5 %.

Povprečni količnik kapital/sredstva ob koncu leta 2014 sem uspela izračunati na podlagi podatkov za 226 družb, in sicer znaša ta kar -280 %. Torej je imela povprečna družba od 226 obravnavanih družb ob koncu leta 2014 za 280 % več dolga kot premoženja. Mediana znaša 2,88 %.

Izračunani indeksi potrjujejo domnevo o tem, da so bile v povprečju družbe, nad katerimi se je v obravnavanem obdobju začel postopek poenostavljene prisilne poravnave, konec leta 2013 in 2014 prezadolžene in posledično insolventne. Iz raziskave je mogoče povzeti, da je 105 družb od 267, nad katerimi se je začel postopek poenostavljene prisilne poravnave v obravnavanem obdobju, imelo ob koncu zadnjega leta pred začetkom postopka negativni kapital oziroma je bilo najmanj 40 % obravnavanih družb ob koncu zadnjega leta pred začetkom postopka poenostavljene prisilne poravnave insolventnih. Od 105 družb jih je 75 takšnih, ki so vložile predlog za začetek postopka poenostavljene prisilne poravnave v drugem, tretjem ali četrtem kvartalu izbranega leta in so imele ob koncu zadnjega leta pred začetkom postopka poenostavljene prisilne poravnave negativni kapital. Za te družbe lahko z gotovostjo trdim, da so z vložitvijo predloga za začetek postopka poenostavljene prisilne poravnave zamujale več kot tri mesece in so tako prepozno vložile predlog za začetek postopka poenostavljene prisilne poravnave.

Nad najmanj 30 % od vseh 267 obravnavanih družb se je zagotovo prepozno začel postopek poenostavljene prisilne poravnave. V analizo nisem zajela družb, ki so insolventne kljub pozitivnemu kapitalu. Hkrati sem bila omejena z razpoložljivostjo finančnih podatkov, katere sem uspela pridobiti le za konec posameznega leta. Iz sledečega lahko zaključim, da je bilo družb, nad katerimi se je prepozno začel postopek poenostavljene prisilne poravnave v obravnavanem obdobju, po vsej verjetnosti več kot 30 %. Vsekakor pa je slednji odstotek dokaz, da družbe prepozno predlagajo začetek postopka poenostavljene prisilne poravnave. Nepravočasnost začetka predmetnega postopka onemogoča učinkovito uporabo

instrumentov insolvenčnega prava in znižuje verjetnost uspešne izpeljave predmetnega postopka. Za vse prepozno začete postopke poenostavljene prisilne poravnave se je treba tudi zavedati, da je dolžnik kršil določbe ZFPPIPP (pododdelek 2.2.2.). Kakšne so posledice za dolžnika v primeru, ko prepozno vloži predlog za začetek postopka poenostavljene prisilne poravnave, pa v ZFPPIPP ni jasno definirano.

5.2 Problem seznama upniških terjatev

Do uveljavitve postopka poenostavljene prisilne poravnave z novelo ZFPPIPP-E je veljalo pravno pravilo, da novi postopek učinkuje za vse terjatve upnikov do dolžnika, ki so nastale do začetka postopka, ne glede na to, ali je upnik to terjatev uvrstil na seznam terjatev ali ne. Ob potrditvi poenostavljene prisilne poravnave so bile vse upniške terjatve znižane v skladu s predlogom načrta finančnega prestrukturiranja, s čimer se je spoštovalo eno izmed najpomembnejših načel insolventnega prava, načelo enakopravnega obravnavanja upnikov.

Z uveljavitvijo novele ZFPPIPP-F pa se je to področje nekoliko spremenilo. Namreč 221.d členu je bil dodan četrti odstavek, po katerem mora dolžnik v enem mesecu po začetku postopka poenostavljene prisilne poravnave sodišču predložiti posodobljeni seznam terjatev, za katere učinkuje poenostavljena prisilna poravnava. Torej v skladu s predhodno navedeno novelo ZFPPIPP potrjena poenostavljena prisilna poravnava učinkuje izključno samo na terjatve iz posodobljenega seznama terjatev. Ob tem se odpira dilema, kako postopati v primeru nepopolnega seznama.

Upniki se prvič seznanijo s seznamom terjatev, ko je izdan sklep o začetku poenostavljene prisilne poravnave, in sicer se slednji nahaja v poročilu o finančnem poslovanju in položaju dolžnika. Namreč, v poenostavljeni prisilni poravnavi upniki ne prijavljajo svojih terjatev, kot to velja v navadni prisilni poravnavi in stečaju. Ivanjko (2007) razlaga, da sta prijava in preizkus terjatev splošni določbi insolventnih postopkov, pri čemer mora upnik prijaviti svojo terjatev v postopku prisilne poravnave v enem mesecu po objavi oklica. Upravitelj prisilne poravnave mora v enem mesecu po poteku roka za prijavo terjatev izjaviti, ali jo priznava ali prereka. Ko upravitelj preizkusi prijavljene terjatve, ki jih je priznal, jih ne more več prerekati. Zoper osnovni seznam preizkušenih terjatev lahko vlagajo ugovor tako upniki kot tudi insolventni dolžniki.

V postopku poenostavljene prisilne poravnave seznam terjatev pripravi dolžnik sam. Ker ni upravitelja, terjatve na seznamu nihče uradno ne preverja. Torej ni nikakršnega zagotovila, da je seznam tudi resničen in pošten. Nema lokrat upniki ugotovijo, da je dolžnik njihove terjatve vključil na seznam navadnih terjatev nepopolno oziroma napačno. Morebiti je dolžnik navedel prenizko vrednost navadnih terjatev, morebiti je na seznam vključil tudi zavarovane terjatve, ali pa navadnih terjatev na seznam sploh ni vključil. Ker ne obstajajo zakonske določbe oziroma je v tem delu ZFPPIPP pomanjkljiv (pravna praznina), kako naj bi upniki v takšnih primerih ravnali, prihaja do zmede v razumevanju postopka in posledično

do povečanega tveganja za zavrnitev predlagane poenostavljene prisilne poravnave v postopku glasovanja s strani upnikov.

Četrty odstavek 221.b člena ZFPPIPP je mogoče razumeti tudi na način, da na seznam terjatev ni nujno vključiti vseh navadnih terjatev. Določba namreč pravi, da poenostavljena prisilna poravnava učinkuje samo za terjatve, navedene v posodobljenem seznamu. Torej se za terjatve, ki so izvzete iz seznama, lahko razume, da bodo poplačane v celoti oziroma drugače kot predlaga poenostavljena prisilna poravnava. Pojavi se vprašanje, ali ni citirana določba v nasprotju s 46. členom ZFPPIPP, ki govori o enem izmed temeljnih načel insolventnih postopkov, torej o načelu enakega obravnavanja upnikov. V kolikor se iz osnovnega oziroma posodobljenega seznama terjatev izvzame katera izmed terjatev upnikov, ki je v razmerju do insolventnega dolžnika v enakem položaju kot ostale terjatve upnikov, ga dolžnik v tem primeru obravnava prednostno, saj se je odločil, da ga bo poplačal v celoti oziroma drugače kot predlaga poenostavljena prisilna poravnava. V takih primerih se načelo enakega obravnavanja upnikov ne upošteva.

Sestava seznama terjatev je izključno dolžnikova dolžnost. Po četrtem odstavku 221.d člena je dolžnik zavezan, da mora predložiti notarsko overjeno izjavo, da posodobljeni seznam terjatev resnično in pošteno prikazuje stanje navadnih terjatev upnikov ob začetku postopka poenostavljene prisilne poravnave. Vendar citirana zakonska določba ne preprečuje številne dileme, napake in pomanjkljivosti seznama terjatev, ki se nemalokrat pojavljajo v praksi. Pojavlja se vprašanje, ali dolžnik krši zakonske določbe, v kolikor na seznam terjatev ne vključi vseh navadnih terjatev. Kot pravi Nina Plavšak (2013b), je namen notarsko overjene izjave zagotoviti, da notar v okviru pojasnilne dolžnosti po Zakonu o notariatu (Ur.l. RS, št. 13/94 s spremembami, v nadaljevanju ZM) dolžnika pouči o pomenu te njegove izjave in njenih posledicah, zlasti o posledici, če bi bili v poročilu prikazani neresnični podatki. Torej je očitno, da bi bil dolžnik, v kolikor ne predloži seznama, ki resnično in pošteno prikazuje stanje navadnih terjatev, lahko kazensko in odškodninsko odgovoren.

Kot dodatni argument, da je treba na seznam terjatev uvrstiti vse terjatve, je tudi določba prvega odstavka 221d. člena ZFPPIPP, ki določa, da je treba predlogu za začetek postopka poenostavljene prisilne poravnave poleg listin iz 1., 3. in 5. točke drugega odstavka 141. člena ZFPPIPP priložiti tudi izjavo dolžnika, da poročilo iz 1. točke drugega odstavka 141. člena tega zakona resnično in pošteno prikazuje njegov finančni položaj in poslovanje (gre za poročilo o finančnem položaju in poslovanju dolžnika, ki mora med drugim vsebovati seznam navadnih terjatev do dolžnika, ki je razvrščen po velikosti skupnega zneska terjatev posameznega upnika in za vsakega od njih vključuje identifikacijske podatke o upniku, skupni znesek upnikovih terjatev po stanju na bilančni presečni dan bilance stanja iz 1. točke prvega odstavka 142. člena ZFPPIPP). Tudi Dida Vovk (2015) razlaga, da se postopek poenostavljene prisilne poravnave nanaša na vse terjatve upnikov, nastale do dneva začetka postopka. Namreč pravne posledice začetka postopka prisilne poravnave za terjatve upnikov ureja 160. člen ZFPPIPP, ki na podlagi 221.b člena ZFPPIPP velja tudi za postopek

poenostavljene prisilne poravnave.

ZFPPIPP nikjer ne navaja, da lahko dolžnik iz seznama izpusti katerega izmed upnikov. Če bi bil namen zakonodajalca tak, da lahko dolžnik uvrsti na seznam terjatev le terjatve nekaterih upnikov, bi moral ZFPPIPP to izrecno določiti. Pravilno razumevanje dileme, ki je nastala z uvedbo novele ZFPPIPP-F, potrjuje zadnja novela ZFPPIPP-G, ki dopolnjuje 4. odstavek 221.b člena, po katerem poenostavljena prisilna poravnava poleg terjatev iz 213. člena (zavarovane terjatve, prednostne terjatve, izločitvene pravice) ne učinkuje tudi na terjatve za plačilo davkov, kot jih določa zakon, ki ureja davčni postopek.

Upniki iz osnovnega ali posodobljenega seznama terjatev ne morejo razbrati, ali je dolžnik na seznam vključil vse navadne terjatve. Vsekakor je med upniki lahko prisoten dvom, ali je bil kateri izmed preostalih upnikov izpuščen in na ta način s strani dolžnika izbran, da bo poplačan v večjem obsegu kot preostali upniki s seznama. Tudi če se ugotovi, da je bil iz seznama izpuščen kateri izmed upnikov, preostali upniki nimajo možnosti ugovora zoper vodenje postopka poenostavljene prisilne poravnave. Namreč, določbe o ugovorih proti vodenju postopka, ki se uporabljajo pri rednem postopku prisilne poravnave, se ne uporabljajo v postopku poenostavljene prisilne poravnave. Lahko pa tisti upniki, ki so bili uvrščeni na seznam terjatev, izpodbijajo že potrjeno prisilno poravnavo. Namreč, za postopek poenostavljene prisilne poravnave se smiselno uporabljajo pravila, določena od 219. do 221. člena ZFPPIPP, po katerih lahko vsak upnik od sodišča zahteva, da razveljavi poenostavljeno prisilno poravnavo, če je bila sprejeta na goljufiv način. Tipičen položaj, da je bila poenostavljena prisilna poravnava sprejeta na goljufiv način (tretji odstavek 219. člena ZFPPIPP) bo nastal, kadar dolžnik na seznam navadnih terjatev ne bo vključil vseh navadnih terjatev, ki v resnici obstajajo (Plavšak, 2013b).

Dileme glede seznama terjatev v postopku poenostavljene prisilne poravnave morajo biti razjasnjene vsem udeležencem v postopku. V kolikor bi zakon resnično dopuščal izbiro, katero terjatev uvrstiti na seznam terjatev, bi lahko to povzročilo širša protipravna dejanja. Dolžniki bi v tem primeru lahko namerno iz seznama izpustili upnike, za katere bi bili prepričani, da ne bodo glasovali za predlog poenostavljene prisilne poravnave. Umik iz seznama bi pomenil zagotovilo boljšega poplāčila izbranih terjatev, kar ne bi bilo v skladu z načelom enakopravnega obravnavanja upnikov. Seznam mora biti popoln in pošten ter mora zajemati vse navadne terjatve. V kolikor dolžnik ne prikaže resničnega in poštenega stanja terjatev, se mora zavedati pravnih posledic, ki ob tem nastanejo. V kolikor pa upniki ugotovijo nepravilnosti glede seznama, lahko izpodbijajo morebitno potrjeno poenostavljeno prisilno poravnavo, saj je nepopoln seznam terjatev lahko razlog, da je bila poenostavljena prisilna poravnava sprejeta na goljufiv način.

5.3 Nespoštovanje načela absolutne prednosti

Eno izmed osnovnih, temeljnih načel insolventnih postopkov je poštena razdelitev vrednosti

družbe. Gre za načelo absolutnih prednosti, ki se je pred sprejetjem novele ZFPPIPP-F uporabljalo le v stečajnem postopku, z novelo F pa velja tudi za navadno prisilno poravnavo, poenostavljeno prisilno poravnavo ter za prisilno poravnavo nad veliko in srednje veliko družbo. V 136. členu ZFPPIPP je predpisano, da je namen prisilne poravnave finančno prestrukturiranje dolžnika, ki med drugim zagotavlja, da sedanji družbeniki dolžnika lahko obdržijo samo tak delež v osnovnem kapitalu dolžnika, ki ustreza vrednosti preostanka premoženja dolžnika, ki bi ga prejeli, če bi bil nad dolžnikom začel stečajni postopek. Ob upoštevanju načela absolutnih prednosti bi družbenikom družbe pripadalo le tisto, kar ostane, ko so vsi upniki v celoti poplačani, oziroma bi lahko družbeniki ohranili nek delež, v kolikor likvidacijska vrednost sredstev družbe presega dolgove oziroma obveznosti družbe.

Načelo absolutnih prednosti predvideva ukrep znižanja osnovnega kapitala na nič, v kolikor znaša likvidacijska vrednost sredstev dolžnika manj, kot znašajo dolgovi dolžnika, še sploh če dolžnik beleži negativni kapital, kar pomeni, da je likvidacijska vrednost enaka 0 (Cepec, 2016b). V obeh primerih namreč lastniki v stečajnem postopku ne bi dobili ničesar. Kljub dokaj jasni določbi v praksi dolžniki velikokrat zaobidejo to pravilo in ne predlagajo znižanja osnovnega kapitala. Kot pravi Cepec (2016b), v stroki v tem trenutku še ni soglasja o tem, ali gre zgolj za načelo, ki ga je mogoče ob spoštovanju procesnih pravil postopka finančne reorganizacije obiti ali ne. Iz Uvodnih pojasnil k ZFPPIPP (Plavšak, 2014) pa je mogoče jasno razbrati, da je treba načelo absolutnih prednosti dosledno upoštevati.

Če bi bilo načelo absolutne prednosti s strani dolžnikov dosledno spoštovano in če bi se pokazalo, da je likvidacijska vrednost sredstev dolžnika nižja od obveznosti dolžnika, bi družbeniki v primeru stečaja izgubili vse. Torej bi bilo treba tudi v postopku poenostavljene prisilne poravnave njihove korporacijske pravice izničiti (Toplak, 2014). Treba bi bilo izvesti poenostavljeno zmanjšanje osnovnega kapitala, in v primeru, da bi se dotedanji osnovni kapital zmanjšal na 0, bi se poenostavljeno zmanjšanje osnovnega kapitala izvedlo z razveljavitvijo dotedanjih delnic, na katere je bil razdeljen ta osnovni kapital (4. odst. 199.d člena ZFPPIPP). Hkrati s poenostavljenim zmanjšanjem osnovnega kapitala se izvede povečanje osnovnega kapitala s pozivom upnikom ali tretjim osebam, da opravijo dokapitalizacijo. Na ta način bi se dosledno upošteval vrstni red oziroma način poplačila, ki ga narekuje načelo absolutnih prednosti. Ob tem je treba izpostaviti, da trenutna ureditev v ZFPPIPP ne predvideva izvajanja predstavljenih ukrepov v postopku poenostavljene prisilne poravnave.

Skladno z določbo 187. člena ZFPPIPP se pravila pododdelka 4.4.4. ZFPPIPP o insolventnem dolžniku, ki je organiziran kot delniška družba, smiselno uporabljajo tudi za insolventnega dolžnika, ki je organiziran kot družba z omejeno odgovornostjo.

V 142. členu ZFPPIPP je določeno, da je nujni sestavni del poročila o finančnem položaju in poslovanju dolžnika prikaz vrednosti sredstev, ocenjeno v skladu z mednarodnimi

standardi ocenjevanja vrednosti ob predpostavki prisilne prodaje v stečajnem postopku, torej prikaz likvidacijske vrednosti sredstev. Slednja je potrebna za jasno predstavo, koliko bi sedanji družbeniki dolžnika prejeli na podlagi ostanka stečajne mase po poplačilu vseh upnikov in v kakšni meri bi bili poplačani upniki. Iz poslovne prakse je možno sklepati, da likvidacijske vrednosti sredstev v večini primerov ne zadostujejo za celotno poplačilo vseh terjatev, kar pomeni, da za lastnike družb ne ostane nič. Po načelu absolutnih prednosti družbeniki družb ostanejo brez premoženja družbe in posledično družb ne morejo več upravljati. Prenehanje korporacijskih pravic oziroma pravic družbenikov družbe se izvede z ustreznim postopkom zmanjšanja osnovnega kapitala.

Ob tem je pomembno upoštevati 378. člen ZGD-1, ki pravi, da se osnovni kapital ne sme znižati pod znesek najnižjega osnovnega kapitala, ne da bi se hkrati izvedlo ustrezno povečanje osnovnega kapitala. Družba izvede poenostavljeno zmanjšanje osnovnega kapitala zaradi pokrivanja nepokrite izgube (379. člen ZGD-1) vzporedno s ponovnim povečanjem osnovnega kapitala z novimi denarnimi vložki ali stvarnimi vložki, katerih predmet so terjatve upnikov do družbe (Plavšak, 2014b).

Pravilo je enostavno za razumevanje. V kolikor je likvidacijska vrednost sredstev dolžnika nižja od vseh obveznosti dolžnika, bo po izvedenem poenostavljenem zmanjšanju kapitala dotedanji osnovni kapital zmanjšan na 0. Ker pa je kapital dolžnika razdeljen na delnice oziroma pri družbi z omejeno odgovornostjo na poslovne deleže, se tudi število oziroma obseg slednjih zmanjša na 0 (199.d člen ZFPPIPP). Torej stari delničarji oziroma družbeniki z razveljavitvijo delnic oziroma poslovnih deležev izgubijo korporacijske pravice. Vzporedno je treba opraviti povečanje osnovnega kapitala s stvarnim vložkom, katerega predmet je terjatev do družbe, ali z novim denarnim vložkom. Tako novi delničarji oziroma družbeniki lahko postanejo dolžnikovi upniki ali tretje osebe, ki v postopku povečanja kapitala vplačajo nove delnice ali deleže (Plavšak, 2014b).

Kot že rečeno, je načelo absolutnih prednosti jasno za razumevanje, vendar izvajanje in upoštevanje tega načela v praksi s strani dolžnikov v večini primerov ni uporabljeno oziroma je kršeno (Sovdat & Toplak, 2014).

Da bi se načelo absolutnih prednosti dosledno uveljavilo, je ZFPPIPP z novelo F dopolnil 144. člen, po katerem mora dolžnik, ki ugotovi takšno stanje, v postopku prisilne poravnave podati alternativni predlog za pretvorbo terjatev v deleže. Konverzija terjatev v korporacijske deleže (delnice oziroma poslovne deleže) je ena izmed metod finančne reorganizacije. Ta opcija z vidika dolžnika pomeni, da se njegovi dolgovi do upnikov spremenijo v »lastniški« delež, izražen v delnicah. Z izvedeno konverzijo se spremeni dolžnikova pasiva. Spremenijo se viri financiranja, saj se v višini konverzije zmanjšajo dolžnikove obveznosti in prav za toliko poveča njegov osnovni kapital. Slednje pozitivno vpliva na dolžnikovo solventnost in likvidnost (Prelič, 2006). Ob tem se v skladu s 199. členom in 199.d členom ZFPPIPP povečanje osnovnega kapitala izvede ob predhodnem

poenostavljenem zmanjšanju osnovnega kapitala. ZFPPIPP je tako procesno opredelil upoštevanje načela absolutnih prednosti za postopek prisilne poravnave. V členu 221.b ZFPPIPP, ki govori o uporabi pravil iz prisilne poravnave v postopku poenostavljene prisilne poravnave, pa se uporaba 144. člena ZFPPIPP ne predvideva. Isti člen ne predvideva uporabe pododdelka 4.4.4., ki govori o posebnih pravilih o spremembi osnovnega kapitala zaradi izvedbe finančnega prestrukturiranja. Vprašanje, ki se ob tem pojavi, je, kako potem ZFPPIPP sploh zavezuje dolžnike v procesu poenostavljene prisilne poravnave k spoštovanju načela absolutnih prednosti.

ZFPPIPP predvideva upoštevanje načela absolutne prednosti tudi v postopku poenostavljene prisilne poravnave. Primeri iz prakse kažejo na to, da dolžniki načela ne uresničujejo (Toplak, 2014). Analiza je pokazala, da ima velik delež dolžnikov v postopku poenostavljene prisilne poravnave negativni kapital. Torej bi morale takšne družbe, pri katerih je bila poenostavljena prisilna poravnava potrjena, kot enega izmed ukrepov prestrukturiranja predlagati tudi znižanje osnovnega kapitala na 0. Zanimivo je, da se na nespoštovanje načela absolutne prednosti v sodni praksi sodišča niso odzvala, ki dosledno spuščajo skozi take predloge in se morebiti tudi sami ne zavedajo kršitev, zaradi katerih bi bili lahko vsi dosednji pomanjkljivi predlogi poenostavljenih prisilnih poravnav morebiti celo zavrženi.

Ob ugotovitvi, da naj bi se načelo v postopku poenostavljene prisilne poravnave spoštovalo, se pojavi dilema, kako sploh načelo udejanjiti v praksi oziroma kakšne so realne možnosti za uresničitev načela v postopku poenostavljene prisilne poravnave. Problem nastane pri potrebni konverziji terjatev v osnovni kapital dolžnika in s tem povezanimi novimi pravicami tistih, ki konvertirajo. Slednji prevzamejo delnice oziroma poslovne deleže in so od takrat naprej odgovorni za obstoj in poslovanje družbe. Med pomembnejšimi upniki družb, ki prijavljajo poenostavljeno prisilno poravnavo, so banke. Slednje se večinoma odločajo za konverzijo večjih terjatev v kapital v postopkih prisilne poravnave in v postopkih preventivnega prestrukturiranja. Praviloma bančne institucije konvertirajo terjatve, ki so po obsegu bolj pomembne in imajo neko težo v celotnem bančnem portfelju. Bančne terjatve do mikro in malih podjetij so v primerjavi s terjatvami srednje velikih in velikih podjetij dokaj zanemarljive. Banke nimajo interesa reševati posamezne manjše terjatve s konverzijo slednje v kapital dolžnika. Ne nazadnje gre za dokaj zapleten pravni postopek, za katerega se sicer bolj pogosto odločajo državne banke, medtem ko morajo iti tuje banke, delujoče na slovenskih tleh, skozi dolgotrajen proces odobravanja pri svojih matičnih bankah, ki imajo sedež v tujini. S tem ko banke konvertirajo svojo terjatev v kapital dolžnika, postanejo lastnice delnic oziroma poslovnega deleža dolžnika. Nove delnice oziroma poslovni delež je treba primerno prenesti na banko tudi v računovodskem smislu, in sicer se opravi konsolidacija finančnih izkazov. V letnem bančnem poročilu se tako poroča tudi o rezultatih dela podjetja, ki je po novem v lasti banke. Torej so rezultati banke odvisni tudi od poslovnih rezultatov družbe, katere delničar oziroma družbenik je banka. Tako interesa za konverzijo pri relativno nizkih terjatvah s strani bančnih upnikov ni, ker gre za dolgotrajen proces, ki prinaša dodatno delo in tudi dodatno tveganje.

V kolikor upniki ugotovijo, da dolžniki kljub negativnemu kapitalu oziroma stanju, ko je likvidacijska vrednost sredstev nižja od obveznosti, niso predlagali znižanja osnovnega kapitala, jim zakonske določbe ne omogočajo ugovora zoper vodenje postopka poenostavljene prisilne poravnave. Tudi ni jasno, ali lahko upnik, ki je glasoval proti poenostavljeni prisilni poravnavi, vloži tožbo za razveljavitev poenostavljene prisilne poravnave, v kateri so lastniki obdržali obstoječe poslovne deleže, čeprav je bila likvidacijska vrednost enaka nič, ker je imel dolžnik negativni kapital. Upnikom ostane le možnost odločanja, da v kolikor družba ne predlaga poenostavljenega znižanja kapitala, ne glasujejo za poenostavljeno prisilno poravnavo in na ta način izrazijo svoje nestrinjanje s predlogom reorganizacije.

Možnosti za izvajanje načela absolutnih prednosti se v postopku redne prisilne poravnave razlikujejo od možnosti, ki jih ZFPPIPP dopušča v postopku poenostavljene prisilne poravnave. Namreč, z uvedbo novele ZFPPIPP-F se v prisilni poravnavi sprememba osnovnega kapitala lahko izvede na podlagi predloga upniškega odbora in celo brez soglasja obstoječih družbenikov (Plavšak, 2016). Namreč po 199.b členu ZFPPIPP lahko upniški odbor v roku petih mesecev po začetku prisilne poravnave sprejme sklep o povečanju osnovnega kapitala insolventnega dolžnika z novimi stvarnimi vložki, katerih predmet so terjatve upnikov do insolventnega dolžnika. V kolikor upniški odbor ne sprejme sklepa o povečanju osnovnega kapitala, lahko to storijo ločitveni upniki, ki so skupaj imetniki več kot 50 % priznanih zavarovanih terjatev. Seveda tako upniški odbor kot ločitveni upniki hkrati odločajo o poenostavljenem zmanjšanju osnovnega kapitala. Ob vsem tem ni pomembno, ali je insolventni dolžnik podal alternativni predlog iz 144. člena ZFPPIPP. V poenostavljeni prisilni poravnavi to ni mogoče. Ob tem je Cepec (2016b) opozoril na dve pomembni dilemi izvajanja načela absolutnih prednosti v prisilni poravnavi, in sicer, da načelo (a) deluje proti spodbudno, saj z novimi pravicami upniškega odbora poslovodstvo in družbeniki dolžnika ne vidijo razlogov, zakaj bi predlagali uvedbo prisilne poravnave, saj bo njihov položaj popolnoma enak kot v stečaju, in (b) ali prisilna transformacija dolžniškega kapitala v lastniškega ne pomeni protiustavno razlastitev družbenikov dolžnika.

Slednja dilema je močno zamajala osnovne temelje načela absolutnih prednosti. Cepec meni, da je ekonomska vrednost dolžnika, ki ima negativni kapital in predlaga navadno ali poenostavljeno prisilno poravnavo, ki se potem tudi uspešno izvede, večja kot nič. Zakonodaja pa razlaga, da je ekonomska vrednost takih dolžnikov enaka nič in enači njihovo ekonomsko stanje s stanjem v stečaju. Temeljna razlika je namreč v tem, da se v primeru stečaja družbeniki poplačajo iz unovčenega dolžnikovega premoženja v samem postopku, v primeru finančne reorganizacije pa se upniki poplačajo iz prihodnjih donosov družbe. Torej, v kolikor dolžnik izvede uspešno finančno reorganizacijo s pomočjo prisilne poravnave, to pomeni, da bo nadaljeval s svojim poslovanjem in bo iz tega poslovanja ustvarjal prihodnje donose. Po tej logiki dodatni prihodnji donosi presegajo trenutne in prihodnje dolgove, torej so dolžnikove delnice oziroma deleži vredni več kot nič in je poenostavljeno zmanjšanje osnovnega kapitala na nič nepravilno. »Ključna napaka zakonodajalca je, da je kot merilo

pri upoštevanju načela absolutnih prednosti in s tem pravice do zmanjšanja osnovnega kapitala na nič predpostavljaj, da je tudi finančna reorganizacija vsaj računovodsko enaka stečaju (navidezni stečaj), zato je določil, da se vrednost dolžnikovega premoženja izračuna na podlagi njegove likvidacijske vrednosti. Zakonodajalec bi moral ločiti ugotavljanje insolventnosti po statičnem, računovodskem kriteriju ob uporabi bilance stanja od ugotavljanja insolventnosti po dinamičnem, ekonomsko-finančnem vrednotenju družbe in vrednost ugotavljati na podlagi bodočih donosov dolžnika« (Cepec, 2016b).

Zakon torej predvideva upoštevanje načela absolutnih prednosti v postopku poenostavljene prisilne poravnave, vendar ne daje jasnih pravnih pravil, kako naj dolžnik izvaja načelo v praksi. Glede slednjega je bila novela ZFPPIPP-F bolj jasna za postopek navadne prisilne poravnave. Tudi če bi se v postopku poenostavljene prisilne poravnave uporabljala pravila glede izvajanja načela, ki jih narekuje zakon za navadno prisilno poravnavo, še vedno ostaja odprto vprašanje o dejanski želji upnikov po konverziji terjatev v kapital mikro dolžnika. Dilemo, kako pravilno izvajati načelo absolutnih prednosti v postopku poenostavljene prisilne poravnave, je popolnoma zasenčilo razmišljanje Cepca, ki pravi, da načelo absolutnih prednosti temelji na napačnih predpostavkah. Po njegovem mnenju ekonomska vrednost dolžnika, ki prijavi katero izmed poravnav, ni enaka nič, tako kot to velja v stečaju. Treba je upoštevati dodatne prihodnje donose, ki bi jih dolžnik ustvaril ob uspešno izvedeni finančni reorganizaciji. Torej je kljub negativnemu kapitalu lahko vrednost deležev dolžnika večja od nič.

5.4 Pomanjkanje zunanjega nadzora

V postopku poenostavljene prisilne poravnave se ne uporablja oddelek 3.6 ZFPPIPP, ki govori o temeljnih pravilih o upravitelju. Torej se v poenostavljenem postopku prisilne poravnave upravitelj ne imenuje. Odsotnost upravitelja, ki opravlja svoje pristojnosti in naloge izključno zaradi varovanja in uresničitve interesov upnikov (97. člen ZFPPIPP-E), ravno zaradi slednjega razumem kot veliko pomanjkljivost postopka poenostavljene prisilne poravnave. V praksi to pomeni, da lahko družbeniki in upravitelji insolventnih družb kljub začetemu insolvenčnemu postopku enostavno nadaljujejo z vodenjem in upravljanjem družbe brez nadzora tretje osebe. Ob tem se pojavi vprašanje, kako bodo v tem primeru zaščiteni interesi upnikov.

Da bi razumeli, kako pomembna je prisotnost upravitelja v insolventnem postopku, je treba poznati naloge, ki jih ta opravlja. Po 97. členu ZFPPIPP upravitelj opravlja naloge, določene v zakonu, zaradi varovanja in uresničitve interesov upnikov. V stečajnem postopku celo vodi posle insolventnega dolžnika v skladu s potrebami postopka. Pri opravljanju slednjih mora ravnati v skladu z zakonom in predpisi. Ob tem mora svoje naloge izvajati vestno in pošteno ter s skrbnostjo dobrega strokovnjaka. Upravitelj mora upnike, ki so v razmerju do insolventnega dolžnika v enakem položaju, obravnavati enako (98. člen ZFPPIPP). Upraviteljeva naloga je, da poroča sodišču o poteku postopka. Na zahtevo sodišča mora

poročati o posamezni zadevi, v kolikor je ta pomembna za potek postopka ali varovanje interesov upnikov v tem postopku (100. člen ZFPPIPP). Upravitelj je upnikom odgovoren za škodo, ki jo povzroči s kršitvijo svojih obveznosti. Je pa tudi ustrezno nagrajen, v kolikor opravi vsa dejanja v postopku in sodišču predloži svoje končno poročilo. Po 106. členu ZFPPIPP je za nadzor upraviteljev odgovorno Ministrstvo za pravosodje (Plavšak, 2013d).

S tem, ko se imenuje upravitelj v insolventnem postopku, se hkrati omejijo dolžnikovi posli, na ta način pa se znižajo možnosti za opravljanje poslov in dejanj s strani dolžnika, ki so v nasprotju z interesi upnikov. Po 151. členu ZFPPIPP sme dolžnik opravljati samo redne posle v zvezi z opravljanjem svoje dejavnosti in poravnavanjem svojih obveznosti iz teh poslov. S svojim premoženjem lahko razpolaga le omejeno, ne sme najemati posojil ali kreditov, dajati poroštev ali avalov, opravljati poslov ali drugih dejanj, katerih posledica je neenakopravno obravnavanje upnikov ali onemogočanje izvedbe finančnega prestrukturiranja. Upravitelj nadzoruje poslovanje dolžnika. V ta namen mu mora insolventni dolžnik dati vse informacije, potrebne za nadzor, in mu omogočiti pregled njegovih poslovnih knjig in dokumentacije. Iz navedenega je mogoče zaključiti, da se v insolventnem postopku ob prisotnosti upravitelja znižujejo možnosti za oškodovanje upnikov s strani dolžnika.

Ena izmed pomembnih nalog upravitelja v insolventnem postopku je tudi opravljanje nadzora nad plačilnimi storitvami dolžnika. Upraviteljeva dolžnost je, da po začetku postopka izvajalce plačilnih storitev, ki vodijo dolžnikove transakcijske račune, obvesti o začetku postopka. Po 158. členu ZFPPIPP sme izvajalec plačilnih storitev, ki vodi transakcijski račun insolventnega dolžnika, v obdobju od začetka postopka prisilne poravnave do konca tega postopka izvršiti nalog za plačilo v breme tega računa samo na podlagi soglasja upravitelja. V postopku poenostavljene prisilne poravnave izvajalci plačilnih storitev ne izvedejo blokade transakcijskih računov dolžnika. Čeprav je dolžnik prijavil insolvenčni postopek, se ne opravlja nikakršen nadzor nad njegovimi plačilnimi storitvami. Mnogokrat pride pri tem do zlorabe položaja s strani lastnikov oziroma posloводства dolžnika (Volk, 2013).

Pri mikro podjetjih v večini primerov kot upniki nastopajo banke. Pri teh bankah imajo insolventni dolžniki odprte svoje transakcijske račune, preko katerih izvajajo plačilne storitve. V kolikor se zgodi, da dolžnik izvede plačilno transakcijo, ki je v nasprotju z osnovnimi načeli insolventnega postopka, slednje ne smejo blokirati njihovih transakcijskih računov in preprečiti dejanje, ki bi oškodovalo njih kot upnike. Za takšen ukrep namreč ni zakonske podlage. Banka plačilo izvrši, čeprav gre za očitno kršenje interesa banke kot enega izmed upnikov v postopku poenostavljene prisilne poravnave.

5.4.1 Primer iz prakse

Podjetje X je znani slovenski trgovec z belo tehniko, ki je v letu 2014 začel postopek

poenostavljene prisilne poravnave. V postopku sodeluje s tremi po velikosti največjimi upniki, katerih terjatve so brez materialnega zavarovanja. Po štirih mesecih je podjetju X uspelo pridobiti zadostno število glasov s strani upnikov in poenostavljena prisilna poravnava je bila potrjena. Upniki so sprejeli predlog poplačila 60 % terjatev v roku 9 let. Zaradi slabše bonitetne slike in zamud pri plačevanju dobavljenega blaga podjetje X pri svojih dobaviteljih izgubi zaupanje. Slednji ne pristajajo več na odložene plačilne roke in podjetje X lahko kupuje blago le še s plačilom po predračunu. Ker likvidnostna situacija v podjetju X ne omogoča vzdržnega poslovanja pod novimi plačilnimi pogoji, se podjetje odloči dobavljati blago preko podjetja Y, ki si s podjetjem X deli enakega lastnika. Podjetje Y ima solidno boniteto, je brez večjih finančnih obveznosti in je v veliko boljšem finančnem stanju kot podjetje X. Dobavitelji se iz naštetih razlogov odločijo za poslovno sodelovanje s podjetjem Y in slednjemu omogočijo pogoje odloženega plačila. Družba Y začne pri dobaviteljih dobavljati blago, katerega v nadaljnjem postopku proda družbi X, slednja pa kot lastnik prepoznavne blagovne znamke bele tehnike naprej končnim kupcem.

Družba X po preteku pol leta od izglasovane prisilne poravnave spremeni svoje lastništvo, in sicer eden izmed večjih družbenikov odkupi preostale poslovne deleže družbe in postane večinski družbenik družbe X. Slednji lahko s pridobitvijo večinskega poslovnega deleža v družbi samostojno izvaja različne ukrepe v družbi. V zelo kratkem času se novi lastnik odloči prodati družbo X. Spremeni se ime družbe in prav tako osnovna dejavnost družbe. Novi lastnik preimenovanega podjetja X v zelo kratkem času predlaga začetek stečaja nad družbo. Banke in preostali upniki insolventnega dolžnika izgubijo vse upanje, da bodo njihove terjatve v prihodnosti vsaj delno poplačane.

Osnovna dejavnost podjetja X se po stečaju preimenovanega podjetja nadaljuje v podjetju Y, ki je imelo pomembno vlogo že od samega začetka postopka poenostavljene prisilne poravnave podjetja X. Podjetje Y nadaljuje z opravljanjem identične dejavnosti ob uporabi skoraj identične blagovne znamke, ki jo je uporabljalo podjetje X. Gre za očiten prenos poslovanja s podjetja X na podjetje Y in posledično za oškodovanje upnikov podjetja X.

V kolikor bi postopek poenostavljene prisilne poravnave predvideval upravitelja, bi takšen poslovni dogovor med družbo X in družbo Y slednji strogo nadzoroval oziroma bi ga sčasoma morebiti uredil na način, da bi bili zaščiteni interesi upnikov, ali bi ga prepovedal. V tretjem in četrtem odstavku 34. člena ZFPPIPP je jasno določeno, da v kolikor družba postane insolventna, poslovodstvo ali drugi organi družbe ne smejo opraviti nobenega dejanja, zaradi katerega bi bili upniki, ki so v razmerju do družbe v enakem položaju, neenako obravnavani. Med drugim je tako prepovedano preusmeriti poslovanje ali finančne tokove na drugo pravno ali fizično osebo. Poslovodstvo oziroma upravitelji družbe X so očitno kršili 34. člen ZFPPIPP, ki govori o obveznosti enakega obravnavanja upnikov in so v skladu z 42. členom ZFPPIPP odškodninsko odgovorni vsem svojim upnikom.

Primer iz prakse pokaže, kako so lahko v postopku poenostavljene prisilne poravnave zelo

hitro oškodovani interesi upnikov ravno zaradi pomanjkanja nadzora nad dejanji družbenikov in posloводства insolventne družbe. Nadzor v insolvenčnih postopkih opravlja upravitelj, katerega pa postopek poenostavljene prisilne poravnave ne predvideva. Upravitelj namreč po 98. členu ZFPPIPP ne sme dopustiti, da posamezni upniki v postopku dosežejo prednostno poplačilo oziroma druge osebe pridobijo premoženje insolventnega dolžnika, ki spada v stečajno maso, ne da bi zagotovile enakovredno nasprotno izpolnitev, ali da pridobijo druge koristi na škodo stečajne mase, ki niso v skladu z zakoni, predpisi in pravili stroke. Iz predstavljenega primera iz prakse je očitno razumeti, da je večinski družbenik insolventne družbe grdo izigral vse upnike na način, da je osnovno dejavnost prenesel na drugo družbo, ki jo ima prav tako v lasti, nad osnovno družbo pa predlagal začetek stečajnega postopka, kar je povzročilo ukinitve obveznosti družbe iz naslova poenostavljene prisilne poravnave. Podjetje X ni imelo v lasti osnovnih sredstev, torej je bilo edino premoženje, na katerega so upniki lahko računali, prihodki iz prihodnjega opravljanja osnovne dejavnosti. Vsekakor gre pri predstavljenem primeru iz prakse za izredne dogodke oziroma nujni primer, o katerem bi upravitelj moral poročati sodišču. Ker upravitelja ni, je posloводство podjetja X lahko izvedlo prenos poslovanja na podjetje Y in oškodovalo interese upnikov. Vsekakor so družbeniki podjetja X odškodninsko odgovorni za izvedeno dejanje upnikov in vsekakor so upravitelji podjetja X odškodninsko odgovorni za izvedeno dejanje.

5.5 Ureditev razmerja med poenostavljeno prisilno poravnavo in stečajem

Skupna značilnost obeh postopkov je ta, da se postopka vodita, če je dolžnik insolventen. Se pa postopka medsebojno izključujeta v cilju in namenu. S postopkom poenostavljene prisilne poravnave se poskuša ohraniti delovanje dolžnika tudi v prihodnje, stečajni postopek pa vodi dolžnika k zaključku poslovanja, unovčitvi dolžnikovega premoženja in poplačilu upnikov. Stečajni dolžnik v tem primeru ne more več nadaljevati s poslovanjem. Torej se namena obeh postopkov medsebojno izključujeta, kar pomeni, da ne moreta hkrati teči glavni stečajni postopek in glavni postopek poenostavljene prisilne poravnave (Plavšak, 2014a).

Vendar praksa kaže drugače. Nemalo je primerov, ko upniki predlagajo stečaj po uvedeni poenostavljeni prisilni poravnavi. Upniki se namreč sklicujejo, da je dolžnik z uvedbo poenostavljene prisilne poravnave priznal insolventnost, ki je pogoj za začetek stečajnega postopka. Trenutna zakonodajna ureditev upnikom dovoljuje predlagati začetek stečajnega postopka po začetni poenostavljeni prisilni poravnavi, kar lahko upniki uporabijo v svojo korist.

Razmerje med navadno prisilno poravnavo in stečajnim postopkom je urejeno v 152. členu ZFPPIPP ter v določbah od 236. do 238. člena ZFPPIPP. Po 152. členu ZFPPIPP velja, da če je upnik vložil predlog za začetek stečajnega postopka pred uvedbo postopka navadne prisilne poravnave in sodišče o njem še ni odločalo ali pa je vložil predlog za stečaj po uvedbi in pred koncem postopka prisilne poravnave, sodišče prekine postopek odločanja o

upnikovem predlogu za začetek stečajnega postopka do konca postopka prisilne poravnave. Torej postopek prisilne poravnave ima v teh primerih prednost pred stečajnim postopkom. V kolikor se predlog za navadno prisilno poravnavo umakne ali zavrne, samodejno sledi stečajni postopek. Če pa je prisilna poravnava potrjena, upnik nima več pravnega interesa za vodenje stečajnega postopka, saj je bila insolventnost dolžnika rešena s potrditvijo prisilne poravnave, zato sodišče njegov predlog za stečaj zavrže.

Pri poenostavljeni prisilni poravnavi se smiselno uporabljajo pravila postopka redne prisilne poravnave, ki so predpisana v 221.b členu ZFPPIPP. Pri tem pa se ZFPPIPP ne sklicuje na določbe 152. člena, kot tudi ne na določbe od 236. do 238. člena. Torej obstaja pravna praznina glede ureditve razmerja med postopkoma. Začetek postopka poenostavljene prisilne poravnave ni procesna ovira za odločanje o predlogu za začetek stečajnega postopka, kot to velja pri redni prisilni poravnavi. Torej ZFPPIPP dopušča pravni položaj, ko kljub že začetemu postopku poenostavljene prisilne poravnave upnik lahko predlaga začetek stečajnega postopka nad istim dolžnikom in sodišče odločanja o predlogu za začetek stečajnega postopka kljub začetemu postopku poenostavljene prisilne poravnave ne prekine. Slednje lahko privede do situacije, ko tečeta oba postopka, čeprav se med seboj po namenu izključujeta.

Namen ureditve, ki dopušča istočasnost obeh postopkov, izhaja iz razumevanja, da so v postopku poenostavljene prisilne poravnave interesi in pravice upnikov manj varovani. Kot vemo, ni treba priložiti revizorjevega poročila in poročila pooblaščenega ocenjevalca vrednosti, s katerima se dokazuje, da obstajajo resne možnosti za uspešno prestrukturiranje pod pogoji, ki so za upnike ugodnejši, kot če bi bil nad dolžnikom začel stečajni postopek (Plavšak, 2014a). Torej v postopku poenostavljene prisilne poravnave upniki ne morejo biti prepričani, da v določenem trenutku odločitev za stečajni postopek ni boljše izhodišče za njih kot pa uvedena poenostavljena prisilna poravnava. Iz tega razloga je mogoče razumeti, zakaj zakonodaja dovoljuje prijavo stečajnega postopka kljub začetemu postopku poenostavljene prisilne poravnave. Ob tem se odpira vprašanje o izrabi položaja upnikov v odnosu do dolžnika. Namreč upniki lahko zase izsilijo ugodnejši položaj poplačila s tem, da dolžniku grozijo z vložitvijo predloga za začetek stečajnega postopka. V povezavi s slednjim bi dolžnik lahko imel večji interes prijaviti redno prisilno poravnavo kot pa poenostavljeno prisilno poravnavo.

Dolžniki so v postopku navadne prisilne poravnave zaščiteni pred izsiljevanjem upnikov z določbami od 235. do 238. člena ZFPPIPP, ki se v postopku poenostavljene prisilne poravnave po določbi 221.b člena ZFPPIPP ne uporabljajo. Namreč po 236. členu ZFPPIPP lahko dolžnik v 15 dneh po prejemu upnikovega predloga za začetek stečajnega postopka zahteva, da sodišče odloži odločanje o upnikovem predlogu, ker bo z izvedbo finančnega prestrukturiranja odpravil svojo insolventnost. Ob tem mora dolžnik sodišču predložiti listine, določene v 236. členu ZFPPIPP. Če so pogoji izpolnjeni, sodišče po 237. členu ZFPPIPP za dva meseca odloži odločanje o upnikovem predlogu za pričetek stečajnega

postopka in po 237.a členu ZFPPIPP imenuje upravitelja, ki bo nadzoroval dolžnikovo poslovanje. Dolžnik mora v dodeljenem dvomesečnem roku utemeljiti odložitev na način, da izvede ukrepe, s katerimi bo odpravil insolventnost, oziroma v vmesnem času vložiti predlog za začetek navadne prisilne poravnave ali predlog za začetek poenostavljene prisilne poravnave, v kolikor ta še ni začel z namenom izvedbe prestrukturiranja, ki bo odpravilo insolventnost. Če dolžnik po 238. členu ZFPPIPP utemelji odložitev začetka stečajnega postopka, pa tretji odstavek 238. člena ZFPPIPP določa, da sodišče ravna po 152. členu ZFPPIPP in postopek odločanja o stečaju zavrne. Določbe ZFPPIPP, ki se uporabljajo v postopku poenostavljene prisilne poravnave, ne predvidevajo uporabe določb od 236. do 238. člena ZFPPIPP in s strani upnikov lahko prihaja do zlorabe tega postopka. Pravila prav tako ne spodbujajo dolžnike, da se odločijo za vložitev predloga za začetek postopka poenostavljene prisilne poravnave, s tem pa se izgubi osnovni namen postopka, torej najmanjšim poslovnim subjektom omogočiti učinkovitejše in preprostejše poslovno prestrukturiranje. V kolikor je bil s strani katerega izmed upnikov podan predlog za začetek stečajnega postopka, ga dolžnik ne more začasno ustaviti z vložitvijo predloga za začetek postopka poenostavljene prisilne poravnave, ker se tu ne upošteva določba 152. člena ZFPPIPP, ampak ga lahko recimo preloži za obdobje dveh mesecev s prijavo postopka navadne prisilne poravnave.

V primeru, da se poenostavljena prisilna poravnava zaključi z zavrnitvijo, se stečajni postopek nad dolžnikom ne začne samodejno, kot je to določeno v pravnih pravilih za navadno prisilno poravnavo. V postopku poenostavljene prisilne poravnave se namreč ne uporablja tretji odstavek 141. člena ZFPPIPP, po katerem se zahteva, da predlog za redno prisilno poravnavo vsebuje podrejeni zahtevek, da sodišče začne stečajni postopek, če bo predlog za začetek postopka prisilne poravnave zavrglo ali zavrnilo. V skladu s tem velja, da sodišče, če predlagatelj v roku iz prvega odstavka 147. člena ZFPPIPP ne dopolni (morebitnega) nepopolnega predloga, zavrže predlog za poenostavljeno prisilno poravnavo, ne da bi hkrati začelo stečajni postopek (drugi odstavek 221.d člena ZFPPIPP). Ker ne sledi samodejni stečaj, mora slednjega predlagati nekdo izmed upnikov. V vmesnem času dolžnik ni omejen v svojih dejanjih in ga nihče ne nadzoruje. Lahko pride tudi do neenakopravnega obravnavanja upnikov, izčrpavanja podjetja, povečevanja likvidnostne luknje. Sledijo morebitne izvršbe, po katerih ima prednost tisti upnik, ki je prvi vložil predlog za izvršbo zoper dolžnika. V kolikor ne pride do konkretnega izvensodnega dogovora med glavnimi upniki in dolžnikom, obstaja velika verjetnost za začetek stečajnega postopka. Empirična analiza je pokazala, da so dolžniki, kjer so upniki glasovali proti poenostavljeni prisilni poravnavi, v večini primerov končali v stečajnem postopku. Iz navedenega je torej mogoče sklepati, da upniki skupaj z dolžnikom po zavrnjeni poenostavljeni prisilni poravnavi ne uspejo izvesti učinkovitega izvensodnega prestrukturiranja. V večini primerov se kmalu začne stečajni postopek. Torej bi bil samodejni stečaj po zavrnjeni poenostavljeni prisilni poravnavi ekonomsko bolj upravičen kot pa čakanje na rešitve, ki so, kot kažejo primeri iz prakse, neučinkovite.

5.5.1 Primer iz prakse

Primer iz prakse PSZ, poslovni sistem, d.d. pokaže, da se sodišče kljub nepredvideni uporabi 152. člena ter določb od 236. do 238. člena ZFPPIPP v postopku poenostavljene prisilne poravnave vseeno sklicuje na omenjene člene in ravna v skladu z njimi. Namreč v obravnavanem primeru je upnica ABANKA VIPA ugovarjala začetemu postopku poenostavljene prisilne poravnave in predlagala začetek stečajnega postopka. Ob tem je zavzela stališče, da se v postopku poenostavljene prisilne poravnave ne uporablja določilo 152. člena ZFPPIPP, ker ta določba ni izrecno navedena v drugem odstavku 221.b člena ZFPPIPP. Sodišče pa je zavzelo drugačno stališče, in sicer, da se določba 152. člena prav tako lahko uporablja v poenostavljenem postopku, ker ta določba ni izrecno izključena. Sodišče razlaga tudi, da v kolikor bi zakonodaja dopuščala, da prijavljeni stečajni postopek lahko prekine postopek poenostavljene prisilne poravnave, bi bile omogočene številne zlorabe tega instituta, saj je v poenostavljenem postopku zelo omejena oblika kontrole nad poslovanjem dolžnika. V omenjenem primeru se je sodišče opredelilo na način, da je treba trenutno pravno praznino zapolniti ob smiselni razlagi 152. člena ZFPPIPP v povezavi z 236., 237. in 238. členom ZFPPIPP. Sodišče je predlog za stečaj zavrnilo in postopek poenostavljene prisilne poravnave se je nadaljeval.

ZFPPIPP ni izrecno uredil razmerja med postopkom poenostavljene prisilne poravnave in stečajnim postopkom. Sodišča se glede ureditve razmerja med obema institutoma naslanjajo na določbe, ki veljajo za navadno prisilno poravnavo. Torej bi potem veljajo razmisliti, da se drugi odstavek 221.b člena ZFPPIPP ustrezno dopolni s pravnimi pravili, ki so določena v določbah 152. člena ter določbah od 236. do 238. člena.

SKLEP

Z novelo ZFPPIPP-E se je nabor insolvenčnih postopkov razširil za postopek poenostavljene prisilne poravnave. Namen in cilj zakonodaje pri oblikovanju novega postopka sta bila izboljšati učinkovitost finančne reorganizacije najmanjših in hkrati najštevilčnejših poslovnih subjektov v slovenskem gospodarstvu. Postopek je bil sprejet v maju 2013 in je bil vmes preoblikovan oziroma dopolnjen z novelama ZFPPIPP-F ter ZFPPIPP-G. Zanimivo je dejstvo, da je ravno novela ZFPPIPP-F razširila nabor uporabnikov postopka tudi na majhne družbe, zadnja novela G pa je ponovno omejila nabor uporabnikov le na mikro družbe in samostojne podjetnike, ki ustrezajo zakonsko določenim kriterijem. Spremembe glede dovoljenih uporabnikov postopka so očitni pokazatelj, da je v zvezi s postopkom še veliko nerešenih vprašanj, ki delujejo v nasprotju z osnovnim namenom postopka poenostavljene prisilne poravnave, torej omogočiti hitrejše, preprostejše in učinkovitejše prestrukturiranje poslovnih subjektov.

Empirična analiza je pokazala, da je število prijavljenih poenostavljenih prisilnih poravnav v obravnavanem obdobju iz leta v leto raslo. Največ postopkov je bilo tako prijavljenih v

letu 2015. Med zaključenimi postopki poenostavljene prisilne poravnave v obravnavanem obdobju je bilo 65,5 % postopkov izglasovanih pozitivno. V obravnavanem obdobju so upniki v povprečju pristali na 41,2 % poplačila terjatev v obdobju 4,52 leta. Od 267 družb, ki so v obdobju od 23. 5. 2013 do 31. 3. 2016 začele poenostavljeno prisilno poravnavo, jih je v obdobju od začetka postopka do konca aprila 2016 prijavilo stečaj 46 oziroma 17,22 %. Od 150 postopkov poenostavljenih prisilnih poravnav, ki so bile potrjene, jih je šlo do 30. 4. 2016 v stečaj 13. Najvišji odstotek stečajev se pojavlja pri dolžnikih, ki so poenostavljeno prisilno poravnavo prijavili v letu 2013, in sicer je takih dolžnikov več kot pol. Iz izvedene empirične analize sem tudi zaključila, da je več kot 40 % dolžnikov takšnih, pri katerih je bil postopek zavrnjen, ukinjen, se je v času poteka postopka zgodil stečaj ali pa so dolžniki kljub potrjenemu postopku poenostavljene prisilne poravnave kasneje prijavili stečaj. Visok odstotek poenostavljenih prisilnih poravnav s končnim negativnim izidom ne govori v prid uspešnosti samega postopka. Za boljše razumevanje uspešnosti postopka poenostavljene prisilne poravnave bi bilo treba tega primerjati z uspešnostjo drugih insolvenčnih postopkov.

Prva dilema, ki jo izpostavljam, je ta, da so poenostavljene prisilne poravnave prijavljene prepozno. S tem, ko poslovodstvo ne prijavi postopka pravočasno po zakonsko določenih predpisih, se znižujejo možnosti za uspešno prestrukturiranje dolžnika oziroma za uspešnost postopka. Domnevo o prepozno prijavljenih postopkih sem dokazala s preučevanjem kapitalske ustreznosti dolžnikov, in sicer ob koncu zadnjega leta pred prijavo postopka poenostavljene prisilne poravnave. Primerjava časa ugotovljene insolventnosti s časom prijave postopka je pokazala, da je najmanj 30 % od vseh obravnavanih dolžnikov zagotovo prepozno prijavilo postopek poenostavljene prisilne poravnave, saj so ti dolžniki beležili negativni kapital ob koncu zadnjega leta pred prijavo postopka poenostavljene prisilne poravnave in je hkrati preteklo več kot tri mesece od ugotovitve insolventnosti do prijave postopka poenostavljene prisilne poravnave.

Z namenom oblikovati učinkovit postopek, ki bi omogočil hitro, stroškovno ugodno in preprosto reorganizacijo dolžnika, so bile nekatere zahteve, ki v postopku redne prisilne poravnave ščitijo interese upnikov, v postopku poenostavljene prisilne poravnave zmanjšane. Tako upniki ne prijavljajo svojih terjatev, slednje se ne preizkušajo, v postopku se ne oblikuje upniški odbor in ni imenovanja upravitelja postopka. V postopku se prav tako ne zahteva, da poročilo o dolžnikovem finančnem položaju in poslovanju pregleda revizor, in ni potrebno, da bi načrt finančnega prestrukturiranja pregledal pooblaščen ocenjevalec vrednosti podjetja. Slednje zmanjšane zahteve so povzročile nekatere dileme v postopku poenostavljene prisilne poravnave, ki so poleg drugih razlogov pomembno vplivale na odločitev zakonodajnega organa, da omeji uporabo postopka na mikro podjetja in ukine uporabo postopka poenostavljene prisilne poravnave za majhna podjetja.

Tako sem izpostavila tudi dilemo o seznamu upniških terjatev. Seznam pripravi dolžnik sam. Ob tem upniki ne morejo biti prepričani, ali je dolžnik na seznam uvrstil vse terjatve. Namreč prisilna poravnava v skladu z novelo ZFPPIPP-F vpliva na terjatve, ki so na seznamu

terjatev. Takšna ureditev vzbuja dvom, ali je potem dovoljeno katero izmed terjatev izpustiti, saj se v praksi pojavljajo tudi takšni primeri. Vsekakor je dolžnik zakonsko zavezan pravično in pošteno prikazati stanje terjatev. V kolikor bi bilo iz seznama dovoljeno izpustiti katerega izmed upnikov, bi lahko prihajalo do protizakonske zlorabe postopka. Poslovodstvo dolžnika je odškodninsko odgovorno v primeru namernega izpuščanja terjatev iz seznama terjatev, v nasprotnem primeru se lahko smatra, da je bila morebitna potrjena poenostavljena prisilna poravnava sprejeta protizakonito.

Načelo absolutne prednosti je eno izmed osnovnih načel insolvenčnih postopkov, ki ga je glede na predvideno uporabo 136. člena ZFPPIPP-F v postopku poenostavljene prisilne uporabe treba spoštovati. Torej družbeniki dolžnika ne smejo dobiti ničesar, dokler niso v celoti poplačani vsi upniki dolžnika. V praksi se načelo pri poenostavljeni prisilni poravnavi ne spoštuje. Tudi zakonska procesna pravila ne predvidevajo ukrepov znižanja osnovnega kapitala dolžnika in konverzije upniških terjatev v lastniške deleže, s katerimi izvajamo načelo absolutne prednosti. Torej trenutna zakonska ureditev pušča vprašanje glede upoštevanja načela absolutne prednosti v postopku poenostavljene prisilne poravnave odprto. Menim, da je načelo v poenostavljenem postopku prisilne poravnave glede na trenutno zakonodajno ureditev treba spoštovati, vendar se je treba zavedati, da je izvajanje tega načela pri najmanjših in najštevilnejših dolžnikih oteženo. Pojavlja se vprašanje interesa konverzije terjatev v kapital s strani upnikov. Namreč največji upniki so banke, ki pa nimajo interesa konvertirati manjših terjatev v kapital dolžnika. Na drugi strani se odpira popolnoma nasprotna dilema v zvezi s spoštovanjem načela absolutne prednosti, in sicer, ali je načelo vsebinsko pravilno. V kolikor se upoštevajo dodatni prihodnji donosi, ki bi jih dolžnik ustvaril ob uspešno izvedeni finančni reorganizaciji in z uspešnim nadaljevanjem poslovanja, je kljub negativnemu kapitalu lahko vrednost deležev dolžnika večja od nič. Torej je ob takem razmišljanju poenostavljeno zmanjšanje osnovnega kapitala na nič v primeru, ko obveznosti dolžnika presegajo premoženje dolžnika, napačno.

Določilo, da v postopku poenostavljene prisilne poravnave ni potreben upravitelj, vidim kot veliko pomanjkljivost postopka. Ob odsotnosti upravitelja je varovanje interesov upnikov zmanjšano, kar lahko privede do zlorabe položaja s strani dolžnikov. Upravitelj poskrbi, da so posamezni upniki v postopku obravnavani enakovredno in da poslovodstvo dolžnika posluje v skladu z ZFPPIPP oziroma pri vodenju dolžnika ravna s profesionalno skrbnostjo. Na primeru iz prakse sem pokazala nepravilnosti, ki lahko nastanejo v postopku tudi zaradi pomanjkanja nadzora nad delovanjem dolžnika.

Zadnja dilema, ki jo izpostavljam, pa je dilema glede ureditve razmerja med stečajnim postopkom in postopkom poenostavljene prisilne poravnave. Zakonski predpisi so oblikovani na način, da se lahko zgodi hkratnost obeh postopkov, kar pa je popolnoma nedopustno, saj se postopka po namenu popolnoma razlikujeta. Trenutna zakonodaja dovoljuje prijavo postopka stečaja po začetni poenostavljeni prisilni poravnavi, s tem da sodišču ni potrebno samodejno zavrniti obravnave postopka. Primer iz prakse pokaže, da pri

ureditvi obeh postopkov obstaja pravna praznina, ki jo je treba ustrezno zapolniti. Sodišča upoštevajo predpise, ki se uporabljajo za določitev razmerja med stečajem in redno prisilno poravnavo. Torej je priporočljiva dopolnitev člena 221.b ZFPPIPP-F s členi, ki se uporabljajo pri ureditvi razmerja med navadno prisilno poravnavo in stečajem.

Osnovni namen poenostavljene prisilne poravnave je, da udeležencem nudi enostavni pristop k prestrukturiranju in omogoča hitro ter učinkovito finančno reorganizacijo dolžnika. Zaradi dilem, ki se pri postopku pojavljajo, je mogoče v pravni praksi zaslediti številne ugovore v postopku, saj ena stran udeležencev postopka določeno pravilo razume na svoj način, druga pa si ga razlaga na drugačen način. Slednje povzroča zaplete v postopku, ki terjajo dodaten čas in odmikajo postopek od njegovega osnovnega namena, ki je učinkovito finančno preoblikovanje. Vsekakor so dileme pripomogle k odločitvi zakonodajalca, da se postopek poenostavljene prisilne poravnave ukine za majhna podjetja, saj so zaradi določenih pravnih praznin premalo zaščiteni interesi upnikov oziroma dolžnikov. Vse pravne praznine v postopku poenostavljene prisilne poravnave bi morale biti ustrezno zapolnjene, saj bi le na ta način poenostavljena prisilna poravnava v pravem pomenu služila svojemu namenu.

LITERATURA IN VIRI

1. Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve. (b.l.). *Objave v postopkih zaradi insolventnosti*. Najdeno 6. junija 2016 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/eobjave/rezultati.asp?podrobno=0&id_skupina=51&TipDolznika=-1&TipPostopka=postopek+poenostavljene+prisilne+poravnave&id_SkupinaVrsta=-1&id_skupinaPodVrsta=-1&Dolznik=&Oblika=&MS=&DS=&StStevilka=&Sodisce=-1&DatumDejanja_od=&DatumDejanja_do=&sys_ZacetekObjave_od=&sys_ZacetekObjave_do=&MAXREC=10
2. Cepec, J. (2016a). *Anatomija korporacijskega insolvenčnega prava: primerjalno-pravna in pravno-ekonomska analiza temeljev korporacijskega insolvenčnega prava*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
3. Cepec, J. (2016b). *Ogledalo slovenskega insolvenčnega prava: pravno-empirična analiza učinkovitosti insolvenčnih postopkov nad gospodarskimi družbami v Sloveniji*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
4. Državni zbor Republike Slovenije. (2016). *Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju – prva obravnava*. Najdeno 18. aprila 2016 na spletnem naslovu <http://imss.dzrs.si/imis/eb107711436319473fed.pdf>
5. Dubrovski, D. (2000). *Krizni management*. Koper: Fakulteta za management.
6. Dubrovski, D. (2011). *Razsežnosti kriznega managementa*. Celje: Mednarodna fakulteta za družbene in poslovne študije.
7. Gale Robežnik, S., & Kuhar Puc, R. (2005). *Reševanje insolventnih postopkov v praksi*. Lesce: Založba Legat.
8. Ilić, U. (2014). ZFPPIPP z novelo ZFPPIPPF. *Pravna praksa*, 28(13), 30.
9. Ivanjko, Š. (2007). *Predvidene novosti pri finančnem poslovanju in insolventnih postopkih*. Ljubljana: Davčna uprava Republike Slovenije.
10. Plavšak, N. (2011). *Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP): z novelami ZFPPIPP-A do ZFPPIPP-D / uvodna pojasnila*. Ljubljana: GV Založba.
11. Plavšak, N. (2013a). *Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP): z novelo ZFPPIPP-E / uvodna pojasnila*. Ljubljana: GV Založba.
12. Plavšak, N. (2013b). Poenostavljena prisilna poravnava. *Pravna praksa*, 32(23), 6–9.
13. Plavšak, N. (2013c). Prisilna poravnava in novela ZFPPIPP-E. *Pravna praksa*, 32(22), 22.
14. Plavšak, N. (2013d). Preostale novosti novele ZFPPIPP-E. *Pravna praksa*, 32(24/25), 26.
15. Plavšak, N. (2014a). Razmerje med postopkom poenostavljene prisilne poravnave in stečajnim postopkom. *Pravna praksa*, 33(21), 22.

16. Plavšak, N. (2014b). *Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP): z novelo ZFPPIPP-F / uvodna pojasnila*. Ljubljana: GV Založba.
17. Plavšak, N. (2016). *Dnevi insolvenčnega prava*. Ljubljana: Pravna fakulteta.
18. Prelič, S. (2006). *Oris pravne ureditve prenehanja pravnih subjektov*. Maribor: Pravna fakulteta.
19. Sovdat, P., & Toplak, S. (2014, 24. junij). NFD holding umaknil predlog za poenostavljeno prisilko. *Finance*. Najdeno 15. maja 2016 na spletnem naslovu <http://www.finance.si/8804906/NFD-Holding-umaknil-predlog-za-poenostavljeno-prisilko>
20. Toplak, S. (2014, 3. april). Divji zahod pri prisilkah se uresničuje. *Finance*. Najdeno 27. marca 2016 na spletnem naslovu <http://www.finance.si/8602882/Divji-zahod-pri-prisilkah-se-uresnicuje>
21. Toplak, S. (2015, 15. december). Pozor, za mala podjetja konec enostavnih prisilk! *Finance*. Najdeno 3. junija 2016 na spletnem naslovu <http://drazbe.finance.si/8839700/Pozor-za-mala-podjetja-konec-enostavnih-prisilk>
22. UniCredit banka Slovenije d.d. (b.l.). *Interna baza podatkov* (interno gradivo). Ljubljana: UniCredit banka Slovenije d.d.
23. Volk, D. (2013). Postopek poenostavljene prisilne poravnave in postopki izvršbe ter zavarovanja. *Pravna praksa*, 32(38), 9–11.
24. Vovk, D. (2015). Upniki v postopku poenostavljene prisilne poravnave. *Pravna praksa*, (28), 8–10.
25. Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju. *Uradni list RS* št. 13/14 – uradno prečiščeno besedilo, 10/15 – popr., 27/16, 31/16 – odl. US in 38/16 – odl. US.
26. Zakon o gospodarskih družbah. *Uradni list RS* št. 42/06.